

Nr 51

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen, m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),
- 2) förordning om ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt,
- 3) förordning om ändring i förordningen den 17 maj 1963 (nr 116) om trafikomläggningsskatt,
- 4) förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den införsellag som träder i kraft den 1 juli 1969 förutsätter särskild lagstiftning för att införsel för skatter och allmänna avgifter skall få äga rum. F. n. får alla debiterade skatter och allmänna avgifter tas ut genom införsel. I propositionen framläggs förslag som innebär att införsel skall få meddelas för uttagande av skatter och avgifter som avses i uppbördsförordningen samt för sjömansskatt, allmän varuskatt, mervärdeskatt, automobilskatt och trafikomläggningsskatt. Propositionen innehåller även förslag till andra ändringar i uppbördsförordningen, bl. a. i fråga om villkoren för avskrivning av smärre skattebelopp och utmätning av fordran på skatt som skall återbetalas.

1) Förslag

till

Förordning

om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 1 §, 2 § 3 mom., 27 § 1 mom., 41 § 2 mom., 43 § 1 mom., 45 § 3 mom., 46 § 3 mom., 49 § 1 mom., 58 § 2 mom., 59 §, 60 § 4 mom., 62 §, 65—67 §§, 68 § 4 och 6 mom., 69 § 2 mom., 70 § 1 mom. samt 75, 77, 77 a och 83 §§ uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhets-skatt, utskiftningsskatt, ersättnings-skatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsavgifter enligt lagen om finansiering av folkpensioneringen, tilläggs-pensionsavgifter enligt 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, arbetsgivaravgifter enligt 17 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., sådana avgifter enligt förordningen om allmän arbetsgivaravgift och *byggnadsforskningsavgifter enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift* vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, ävensom annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.

Med skatt förstås i denna förordning, där icke annat anges, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhets-skatt, utskiftningsskatt, ersättnings-skatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsavgifter enligt lagen om finansiering av folkpensioneringen, tilläggs-pensionsavgifter enligt 19 kap. 3 § lagen om allmän försäkring, sjukförsäkringsavgifter enligt 19 kap. 2 § sistnämnda lag, *sådana* arbetsgivaravgifter enligt förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., avgifter enligt förordningen om allmän arbetsgivaravgift och *redareavgifter enligt lagen om redareavgift för sjöfolks pensionering* vilka icke uppbäras av riksförsäkringsverket, ävensom annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor.

Kungl. Maj:t — — — — — föreskriften avses.

2 §.

3 m o m. *Kvarstående skatt skall, därest den slutliga skatten delvis utgöres av skogsvårdsavgift eller i 1 § omförmäld annuitet, anses i första hand belöpa å sådan avgift eller annuitet. Motsvarande skall gälla be-*

3 m o m. *Kvarstående skatt och tillkommande skatt samt obetald del av sådan skatt anses belöpa i första hand på annuitet som avses i 1 § samt i andra hand på skogsvårdsavgift.*

¹ Omtryckt 1967:625. Senaste lydelse av 1 § se 1968:422.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

träffande ogulden del av kvarstående skatt och av sådan tillkommande skatt, vari ingår avgift eller annuitet som nyss sagts.

För visst ————— tillkommande skatten.

27 §.

1 m o m. Vid debitering ————— av avgift;

att makars sjukförsäkringsavgifter skola i fall, varom i 2 § 4 mom. sägs, i en gemensam post påföras den av makarna, för vilken beräknats till statlig inkomstskatt *taxerad* inkomst;

att i 1 § omförmäld arbetsgivaravgift och *byggnadsforskningsavgift* debiteras i en gemensam post; samt

att i 1 § omförmäld annuitet ———

att makars sjukförsäkringsavgifter skola i fall, varom i 2 § 4 mom. sägs, i en gemensam post påföras den av makarna, för vilken beräknats till statlig inkomstskatt *beskattningsbar* inkomst;

att i 1 § omförmäld arbetsgivaravgift och *redareavgift* debiteras i en gemensam post; samt

öretal bortfaller.

41 §.

2 m o m. Om det ————— jämförligt läge.

Det belopp, ————— nämnda lagrum.

Arbetsgivare skall tillämpa beslut om skatteavdrag enligt första stycket senast från och med det avlöningstillfälle som inträffar sedan en vecka förflutit från det han fått del av beslutet eller, om det ej kan ske, inom fyra dagar efter nämnda avlöningstillfälle tillställa den skattskyldige det belopp som skulle ha tillkommit denne om beslutet tillämpats.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

43 §.

1 m o m. Arbetsgivare skall ————— skatteavdraget angivits.

Efter utgången ————— skall erläggas.

Har debetsedel ————— kvarstående skatten.

Centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden kan befria arbetsgivare från skyldigheten att underskriva eller signera uppgift om avdragen skatt liksom från skyldigheten att lämna sådan uppgift på debetsedel i fall som avses i andra stycket såvitt fråga ej är om kvarstående skatt och arbetstagaren slutat sin anställning före utgången av sista avdragsperioden.

Det ankommer ——— tillhandahållas arbetsgivare.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

45 §.

3 m o m. Sker avdrag — — — — —
Motsvarande gäller efter ansökan
av utmätningsman när lön tages i
anspråk genom införsel.

(Se vidare anvisningarna.)

preliminär skatt.
Motsvarande gäller efter ansökan
av utmätningsman när lön tages i
anspråk genom införsel *eller utmätning.*

(Se vidare anvisningarna.)

46 §.

3 m o m. Beslut om — — — — —
Arbetstagare, å vilkens lön avdrag
för gäldande av skatt skall verkstäl-
las, har att ofördröjligen till arbets-
givaren överlämna beslut om jämkn-
ning jämte, i förekommande fall,
den nya debetsedeln. *Dylikt beslut
skall av arbetsgivaren iakttagas med
början vid det avlöningstillfälle, som
infaller näst efter det en vecka för-
flutit från det beslutet överlämnades
till arbetsgivaren.*

för denne.
Arbetstagare, å vilkens lön avdrag
för gäldande av skatt skall verkstäl-
las, har att ofördröjligen till arbets-
givaren överlämna beslut om jämkn-
ning jämte, i förekommande fall,
den nya debetsedeln.

*Arbetsgivare skall iakttaga beslut
om jämkning från och med det av-
löningstillfälle, som infaller näst ef-
ter det två veckor förflutit från det
han fick del av beslutet. Innebär
sådant beslut nedsättning av skatte-
avdrag i annat fall än som avses i
45 § 3 mom., skall beslutet tillämpas
redan vid det avlöningstillfälle som
inträffar sedan en vecka förflutit
från det arbetsgivaren fått del av be-
slutet eller, om det ej kan ske, det
belopp som skulle ha tillkommit den
skattskyldige om beslutet tillämpats
tillställas denne inom fyra dagar ef-
ter sistnämnda avlöningstillfälle.*

49 §.

1 m o m. Skattskyldig må — — —
2) om den skattskyldige anfört
besvär över taxering och taxerings-
intendenten, helt eller delvis, till-
styrkt besvären eller ansökan om an-
stånd: till belopp som betingas av
taxeringsintendentens yttrande,

3) om taxering — — — — —

taxeringsintendentens yrkande,
2) om den skattskyldige anfört
besvär över taxering och taxerings-
intendenten, helt eller delvis, till-
styrkt besvären eller, *om besvären
avser taxeringsnämnds beslut, till-
styrkt* ansökan om anstånd: till be-
lopp som betingas av taxeringsinten-
dentens yttrande,

— — — — — bliva avkortad.

58 §.

2 m o m. Då särskilda — — — — —
*Riksräkenskapsverket äger att, i
den mån så påkallas, meddela sär-
skilda föreskrifter i fråga om befriel-
se från skyldighet att erlägga rest-
avgift.*

— — — — — av länsstyrelse.
*Riksrevisionsverket äger meddela
föreskrifter i fråga om befrielse från
skyldighet att erlägga restavgift.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

59 §.

Det åligger utmätningsman att enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar verkställa indrivning av skatt och restavgift och därvid för-
rätta utmätning eller bevilja införsel i den utsträckning det är medgivet.

Det åligger utmätningsman att verkställa indrivning av skatt. Därvid får utmätning och införsel äga rum enligt vad som sägs i 60 §.

Bestämmelserna om indrivning av skatt äger motsvarande tillämpning på indrivning av restavgift, tilläggsavgift eller ränta enligt denna förordning.

60 §.

4 m o m. Beträffande införsel för skatt skall iakttagas vad som är stadgat i 21 § lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta.

4 m o m. Införsel enligt införsel-lagen får äga rum vid indrivning av restförd skatt och avgift som anges i 1 § första stycket denna förordning.

För skatt eller avgift, som på grund av föreskrift i annan författning skall indrivnas i samma ordning som skatt enligt denna förordning, får införsel äga rum endast om det är särskilt föreskrivet.

62 §.

Finner länsstyrelsen efter anmälan av utmätningsman eller eljest sådana omständigheter föreligga, att skattskyldig eller arbetsgivare, som jämlikt denna förordning är ansvarig för arbetstagares skatt, bör försättas i konkurs här i riket för utfående av skatt, skall länsstyrelsen förordna, att utmätningsmannen skall göra framställning därom; dock att, då skattebelopp, för vilket den skattskyldige eller arbetsgivaren häftar, understiger *ett*hundra kronor, sådan framställning ej må ske, med mindre i det föreliggande fallet synnerliga skäl därtill äro.

Finner länsstyrelsen efter anmälan av utmätningsman eller eljest sådana omständigheter föreligga, att skattskyldig eller arbetsgivare, som jämlikt denna förordning är ansvarig för arbetstagares skatt, bör försättas i konkurs här i riket för utfående av skatt, skall länsstyrelsen förordna, att utmätningsmannen skall göra framställning därom; dock att, då skattebelopp, för vilket den skattskyldige eller arbetsgivaren häftar, understiger *tre*hundra kronor, sådan framställning ej må ske, med mindre i det föreliggande fallet synnerliga skäl därtill äro.

Länsstyrelse må, — — — — — — — — — — bör göras.

Bjuder skattskyldig — — — — — — — — — — godkänna detta.

65 §.

Avkortning av — — — — — — — — från betalningsskyldighet.

Vidare skall, — — — — — — — — — — är oguldet.

Har arbetsgivare till gäldande av arbetstagares skatt verkställt avdrag å lön jämlikt denna förordning el-

Har arbetsgivare till gäldande av arbetstagares skatt verkställt avdrag å lön jämlikt denna förordning eller

(Nuvarande lydelse)

ler jämlikt lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta men trots anmaning underlåtit att inbetala det innehållna beloppet, skall häremot svarande skatt, därest denna är debiterad, avkortas såvitt den skattskyldige angår samtidigt som ett motsvarande belopp uppdebiteras såsom fordran å arbetsgivaren.

(Föreslagen lydelse)

jämlikt införsellagen men trots anmaning underlåtit att inbetala det innehållna beloppet, skall häremot svarande skatt, därest denna är debiterad, avkortas såvitt den skattskyldige angår samtidigt som ett motsvarande belopp uppdebiteras såsom fordran å arbetsgivaren.

66 §.

Avskrivning av debiterad skatt må äga rum:

1) då den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar till skattens gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning, pension eller livränta enligt gällande bestämmelser icke kan äga rum, dock att avskrivning icke må ske för skatt, för vilken fast egendom svarar, med mindre utretts att betalning för skatten icke kunnat erhållas ur egendomen;

2) då upplysning — — — — —

4) då skattskyldig vistas å utrikes ort och anmaning att gälda skatten icke kan tillställas honom genom beskickning eller konsulat eller vederbörande utländska myndighet; samt

5) då beloppet av den skatt, för vilken till utlandet avflyttad eller därstädes eljest bosatt skattskyldig häftar, icke uppgår till tvåhundra kronor och särskilda skäl för åtgärd varom i 61 § 1 mom. sägs icke föreligga.

Avskrivning av preliminär skatt må icke äga rum förrän efter ut-

Avskrivning av debiterad skatt eller ränta må äga rum:

1) då den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar och fordringen ej kan uttagas genom införsel enligt införsellagen, dock att avskrivning icke må ske för fordran, för vilken fast egendom svarar, med mindre utretts att betalning för fordringen icke kunnat erhållas ur egendomen;

— — — — — detsamma influtit;

4) då skattskyldig vistas å utrikes ort och anmaning att betala skulden icke kan tillställas honom genom beskickning eller konsulat eller vederbörande utländska myndighet;

5) då beloppet av den skuld, för vilken till utlandet avflyttad eller därstädes eljest bosatt skattskyldig häftar, icke uppgår till trehundra kronor och särskilda skäl för åtgärd varom i 61 § 1 mom. sägs icke föreligga;

6) då fordran icke överstiger trehundra kronor och förutsättningar för övrigt föreligga för avskrivning enligt föreskrifter av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer; samt

7) då fordran preskriberats eller bortfallit på grund av ackord som antagits enligt 62 § tredje stycket.

Avskrivning av preliminär skatt må i annat fall än då skattefordran bortfallit på grund av ackord icke

(Nuvarande lydelse)

gången av andra uppbördsåret efter det, under vilket skatten förfallit till betalning.

Avskrivning av kvarstående och tillkommande skatt må icke äga rum förrän efter utgången av det uppbördsår, under vilket skatten förfallit till betalning.

Då arbetsgivaren — — — — — av arbetsgivaren.

67 §.

Länsstyrelsen skall pröva fråga om avkortning eller avskrivning av skatt och, där stadgade förutsättningar härför föreligga, förordna om skattens avkortning eller avskrivning.

Har avskrivning av skatt ägt rum kvarstår likväl den skattskyldiges och, i förekommande fall, arbetsgivarens betalningsskyldighet.

68 §.

4 m o m. Häftar den, — — — — — 3 mom.

Vad i föregående stycke stadgas skall äga motsvarande tillämpning då skattskyldig, vilken enligt 1 mom. är berättigad återbekomma erlagd preliminär skatt, har att gälda tillkommande skatt, som debiterats på grund av taxering för inkomst för det år vartill den preliminära skatten hänför sig. Har, då återbetalning enligt 1 mom. skall ske, den tillkommande skatten icke påförts men kan med fog antagas, att sådan skatt kommer att påföras på grund av beslut av prövningsnämnd om höjd taxering eller om eftertaxering eller av länsstyrelse om höjd debitering, må den preliminära skatten innehållas i avbidan på att tillkommande skatt påføres.

6 m o m. *Fordran på överskjutande preliminär skatt, som avses i 1 mom. första stycket, jämte ränta enligt 69 § 1 mom. må ej överlätas särskilt, innan beloppet kan lyftas.*

(Föreslagen lydelse)

äga rum förrän efter utgången av andra uppbördsåret efter det, under vilket skatten förfallit till betalning.

Avskrivning av kvarstående och tillkommande skatt må *i annat fall än då skattefordran bortfallit på grund av ackord* icke äga rum förrän efter utgången av det uppbördsår, under vilket skatten förfallit till betalning.

Fråga om avkortning och avskrivning av skatt eller ränta prövas av länsstyrelsen.

Avskrivning medför icke ändring i betalningsskyldighet enligt denna förordning.

Vad i föregående stycke stadgas skall äga motsvarande tillämpning då skattskyldig, vilken enligt 1 mom. är berättigad återbekomma erlagd preliminär skatt, har att gälda tillkommande skatt, som debiterats på grund av taxering för inkomst för det år vartill den preliminära skatten hänför sig. Har, då återbetalning enligt 1 mom. skall ske, den tillkommande skatten icke påförts men kan med fog antagas, att sådan skatt kommer att påföras på grund av beslut av prövningsnämnd om höjd taxering eller om eftertaxering eller av länsstyrelse om höjd debitering eller av lokal skattemyndighet om rättelse av taxeringslängd eller höjd debitering, må den preliminära skatten innehållas i avbidan på att tillkommande skatt påføres.

6 m o m. *Fordran på skatt eller ränta, som skall återbetalas enligt denna förordning, må ej överlätas särskilt, innan beloppet kan lyftas.*

(Nuvarande lydelse)

Utan hinder av vad som sägs i första stycket må utmätning av fordran som avses där äga rum, *sedan kreditkort på slutlig skatt* har kommit *utmätningssmannen* till handa. I enskilt mål må *utmätning dock icke ske* efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

Från utmätning i enskilt mål skall undantagas ett belopp om *trehundra kronor* utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

Utmätning i — — — — — för utmätningen.

69 §.

2 m o m. Den som — — — — — den skattskyldige.
Ränta enligt — — — — — andra stycket.
Vid beräkning — — — — — beloppet återbetalas.

Första, andra och tredje styckena äga tillämpning även på återbetalning av skatt som innehållits med stöd av 68 § 4 mom. andra stycket.

70 §.

1 m o m. För slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, som blivit från debitering obehörigen utesluten eller till för ringa belopp påförd, är den skattskyldige fortfarande ansvarig. *Har skattskyldig gottskrivits preliminär skatt med för högt belopp och har till följd därav skatt felaktigt restituerats, är han skyldig att till statsverket återbetala vad han*

Utan hinder av vad som sägs i första stycket må utmätning av fordran som avses där äga rum. *Fordran enligt 1 mom. första stycket och ränta på sådan fordran må dock ej utmätas förrän länsstyrelsens skriftliga uppgifter om skattskyldiga, som tillgodoförts sådan fordran, har kommit kronofogdemyndighet till handa. Sedan kronofogdemyndigheten återlämnat uppgifterna till länsstyrelsen, må ej heller sådan fordran utmätas innan beloppet kan lyftas.* I enskilt mål må *fordran av sistnämnda slag ej utmätas* efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

Bestämmelserna i 65 § utsökningslagen äga icke tillämpning vid utmätning av fordran som avses i första stycket. I enskilt mål skall *dock* undantagas ett belopp om *femhundra kronor* utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

1 m o m. För slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, som blivit obehörigen utesluten från debitering eller påförd till för ringa belopp, är den skattskyldige fortfarande ansvarig. *Har skatt restituerats med för högt belopp skall den skattskyldige till statsverket återbetala vad han felaktigt uppburit. Dock är den skattskyldige fri från betalningsskyldig-*

(Nuvarande lydelse)

sålunda oriktigt utfått. Dock är han fri från betalningsskyldighet som i detta moment sägs, därest krav icke delgives honom inom fyra år efter utgången av det uppbördsår, under vilket skatten rätteligen skolat debiteras eller felaktigt blivit gottskrivnen, samt beslut angående hans betalningsskyldighet är meddelat inom två år efter det kravet hos honom anställdes.

(Föreslagen lydelse)

het som i detta moment sägs, därest beslut om hans betalningsskyldighet icke fattats inom utgången av fyra år efter det uppbördsår, under vilket skatten rätteligen skolat debiteras eller felaktigt restituerats.

75 §.

Underlåter arbetsgivare — — — — — nämnda fall.

Sedan beslut fattats enligt första stycket må krav på erläggande av skattebeloppet riktas mot såväl arbetsgivaren som arbetstagaren. Vistas arbetstagaren på känd ort inom riket, må arbetsgivaren krävas endast om det kan antagas att arbetstagaren underrättats om sin skyldighet att erlægga skattebeloppet.

Sedan beslut fattats enligt första stycket må krav på erläggande av skattebeloppet riktas mot såväl arbetsgivaren som arbetstagaren. Vistas arbetstagaren på känd ort inom riket, må arbetsgivaren krävas endast om det kan antagas att arbetstagaren underrättats om sin skyldighet att erlægga skattebeloppet. *Beloppet må indrivivas hos arbetstagaren i samma ordning som gäller för restförd skatt.*

Efterkommer arbetsgivaren — — — — — må beviljas.

Arbetsgivare eller — — — — — erlægga restavgift.

Därest arbetsgivare — — — — — motsvarande tillämpning.

Har arbetstagares — — — — — å indrivningskvittot.

77 §.

Har arbetsgivare verkställt skatteavdrag men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, må beloppet *uttagas* hos arbetsgivaren i samma ordning som *stadgats i fråga om indrivning av skatt.*

Har arbetsgivare verkställt skatteavdrag men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, må beloppet *indrivivas* hos arbetsgivaren i samma ordning som *gäller för restförd skatt.*

Arbetstagaren är — — — — — motsvarande skattebelopp.

77 a §.

Har den — — — — — skäl föreligga.

Talan om — — — — — allmän domstol.

Yrkande om åläggande av betalningsskyldighet för skattebelopp som nu sagts må icke framställas och ej heller åtgärder för indrivning av beloppet vidtagas sedan arbetsgivarens ansvarighet för samma skattebelopp bortfallit på grund av bestämmelser-

Yrkande om åläggande av betalningsskyldighet för skattebelopp som nu sagts må icke framställas och ej heller åtgärder för indrivning av beloppet vidtagas sedan arbetsgivarens ansvarighet för samma skattebelopp bortfallit på grund av bestämmelser-

(Nuvarande lydelse)

na i 71 §. Utan hinder härav må dom, varigenom sådan betalningsskyldighet ålagts, verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då domen vunnit laga kraft.

Den som — — — — — för arbetstagare.

(Föreslagen lydelse)

serna i 71 §. Utan hinder härav må dom, varigenom sådan betalningsskyldighet ålagts, verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då domen vunnit laga kraft. *Hos den som blivit ålagd betalningsskyldighet må skattebeloppet indrivnas i samma ordning som gäller för restförd skatt.*

83 §.

Hörsammar icke — — — — — femtusen kronor.

Vite må — — — — — i tjänsten.

Om uttagande — — — — — lokal skattemyndighet.

Har ändamålet — — — — — förfallit därigenom.

Vid prövning av anmälan enligt tredje stycket må även bedömas fråga, huruvida och med vilket belopp vitet bort *erläggas*.

Vid prövning av anmälan enligt tredje stycket må även bedömas fråga, huruvida och med vilket belopp vitet bort *föreläggas*.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

Beslut om införsel som meddelats före ikraftträdandet skall hävas, om beslutet avser annan skatt eller allmän avgift än sådan som får uttagas genom införsel enligt de nya bestämmelserna i uppbördsförordningen eller eljest meddelade bestämmelser och gäldenären ej medger att beslutet får gälla.

69 § 2 mom. i sin nya lydelse gäller även i fråga om innehållen överskjutande preliminär skatt enligt 1968 års taxering som restituerats före ikraftträdandet.

I fråga om efterkrav gäller 70 § 1 mom. i sin äldre lydelse i de fall då kravet delgivits den skattskyldige före ikraftträdandet.

2) Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 17 och 20 §§ förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

17 §.

2 m o m. Har skatt icke erlagts i rätt tid, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav mot redaren (re vi-

(Föreslagen lydelse)

2 m o m. Har skatt icke erlagts i rätt tid, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav mot redaren (re vi-

¹ Senaste lydelse av 20 § se 1967: 636.

(Nuvarande lydelse)

sionskrav). Därest redaren visar, att underlåtenheten berott på oriktig uppgift lämnad av sjömannen, skall kravet i stället riktas mot denne.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser, skall kravet underställas sjömansskattenämnden för prövning. Fastställer sjömansskattenämnden revisionskravet, må det fastställda beloppet uttagas i den ordning, som stadgas i fråga om indrivning av skatt, dock att införsel, utom i fall varom i 1 mom. andra stycket sägs, ej må beviljas till gäldande av belopp, för vilket redare är ansvarig.

Redare eller — — — — — 2 mom.

20 §.

Har redare underlåtit verkställa avdrag för sjömansskatt, må hans ansvarighet för skatten icke fastställas och ej heller åtgärder för uttagande av skatten vidtagas mot honom senare än fem år efter utgången av det år, under vilket skatteavdrag skolat verkställas.

Revisionskrav mot — — — — — skatteavdraget verkställdes.

Åtgärder för — — — — — av sjömansskattenämnden.

Utan hinder av vad ovan föreskrivits må kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag, varigenom redare ålagts ansvarighet för sjömansskatt, verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades.

(Föreslagen lydelse)

sionskrav). Därest redaren visar, att skatteavdrag icke kunnat verkställas på grund av meddelad införsel för underhållsbidrag eller att underlåtenheten berott på oriktig uppgift av sjömannen, skall kravet i stället riktas mot denne.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser, skall kravet underställas sjömansskattenämnden för prövning. Fastställer sjömansskattenämnden revisionskravet, må det fastställda beloppet omedelbart indrivnas i den ordning, som gäller i fråga om skatt enligt uppbördsförordningen. Införsel enligt införsellagen får äga rum vid indrivning hos sjömannen och, i fall varom i 1 mom. andra stycket sägs, hos redaren av sjömansskatt och därpå belöpande restavgift och tilläggsavgift.

Har redare underlåtit verkställa avdrag för sjömansskatt, må hans eller sjömannens ansvarighet för skatten icke fastställas och ej heller åtgärder för uttagande av skatten vidtagas senare än fem år efter utgången av det år, under vilket skatteavdrag skolat verkställas.

Utan hinder av vad ovan föreskrivits må kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag, varigenom redare eller sjöman ålagts ansvarighet för sjömansskatt, verkställas inom en tid av två år från utgången av det år då utslaget meddelades.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969. I fråga om mål eller ärende, som avses i 20 § fjärde stycket och som avgjorts före ikraftträdandet, gäller dock 20 § fjärde stycket i sin äldre lydelse.

3) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 17 maj 1963 (nr 116)
om trafikomläggningsskatt

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 17 maj 1963 om trafikomläggningsskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Debitering av trafikomläggningsskatt skall ske hos vederbörande länsstyrelse i de för länet förda for-donsregistren.

Debitering av trafikomläggningsskatt skall ske hos vederbörande länsstyrelse i de för länet förda for-donsregistren. *Föreskrifter om in-drivning av sådan skatt och restav-gift på skatten meddelas av Kungl. Maj:t.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

4) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 48 § och punkt 4 av övergångsbestämmelserna till förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

48 §.

Betalas icke — — — — — och restavgift.

Bestämmelserna i uppbördsförordningen om indrivning, avkortning och avskrivning samt efterkrav och preskription gäller i tillämpliga delar i fråga om mervärdeskatt.

Bestämmelserna i uppbördsförordningen om indrivning, avkortning och avskrivning samt efterkrav och preskription gäller i tillämpliga delar i fråga om mervärdeskatt. *Införsel enligt införsellagen den 6 december 1968 (nr 621) får äga rum vid indrivning av mervärdeskatt och restavgift på skatten.*

4. Genom denna — — — — — som beskattningsår.

e) Införsel enligt införsellagen får äga rum vid indrivning av restförd allmän varuskatt samt restavgift och ränta på skatten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

¹ Senaste lydelse av 48 § se 1968:580.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 7 mars 1969.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *införsel för skatter, m. m.* och anför.

Inledning

Enligt den nu gällande lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta (gällande InfL) får "oguldna debiterade utskylder" och allmänna avgifter tas ut genom införsel. Lagen medger således införsel för alla slags skatter och allmänna avgifter. Förhållandet blir annorlunda sedan införsellagen den 6 december 1968 (nr 621) (nya InfL) trätt i kraft den 1 juli 1969. Enligt 1 § denna lag får införsel äga rum för bl. a. skatter och allmänna avgifter i fall som särskilt föreskrivs. Den nya lagen lämnar alltså öppet vilka skatter och allmänna avgifter som är införselbara. Avsikten har varit att särskilda bestämmelser skall meddelas om vilka skatter och allmänna avgifter som får tas ut genom införsel (prop. 1968:130 s. 122).

Med anledning härav har inom finansdepartementet upprättats en promemoria med förslag till bestämmelser om införsel för vissa skatter och avgifter, m. m. (Stencil Fi 1968: 11). Promemorian avser inte bara den berörda frågan utan också ett par andra spørsmål som uppkommit med anledning av att även nya bestämmelser i utskönningslagen (UL) om utmätning av lön träder i kraft den 1 juli 1969 (SFS 1968: 623), nämligen frågan om minskning av skatteavdrag vid utmätning av lön och om förbehållsbelopp (beneficium) vid utmätning av fordran på överskjutande skatt. Promemorians förslag innebär bl. a. att införsel skall få äga rum endast av sådan skatt och allmän avgift som ingår i uppbörden av direkt skatt, dvs. skatt och avgift som avses i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

(UF), att uppenbart för högt skatteavdrag skall kunna minskas i viss ordning vid utmätning av lön samt att de allmänna bestämmelserna om beneficium vid utmätning som kommer att gälla efter den 1 juli 1969 inte skall iaktas vid utmätning av överskjutande preliminär skatt. Promemorians förslag till författningsändringar torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Svea hovrätt, lagberedningen, riksförsäkringsverket (RFV), kammarrätten, riksrevisionsverket (RRV), kontrollstyrelsen, centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden (CFU), exekutionsväsendets organisationsnämnd (EON), länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus och Skaraborgs län, Sveriges advokatsamfund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Föreningen Sveriges fögderichefer och Föreningen Sveriges kronofogdar. Länsstyrelsen i Stockholms län har bifogat yttranden över promemorians förslag från de lokala skattemyndigheterna i Solna och Stockholms fögderier samt kronofogdemyndigheterna i Danderyds, Solna och Stockholms distrikt.

SAF har i skrivelse den 17 maj 1967 till chefen för finansdepartementet framfört önskemål om ändring av bestämmelserna i 43 § UF om arbetsgivares skyldighet att underteckna eller signera uppgift om skatteavdrag. Yttranden över skrivelsen har efter remiss avgetts av riksskattenämnden och CFU. Vidare har EON i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 juni 1966 hemställt om viss ändring av villkoren för avskrivning av skatt, såvitt rör smärre belopp. Även denna skrivelse har remissbehandlats. Yttranden har avgetts av RFV, RRV, CFU, länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län och av Stockholms stads uppbördsverk.

Jag anhåller om att få ta upp de förslag som framlagts i promemorian samt de frågor som de nämnda skrivelserna avser. Vidare kommer jag att beröra en fråga om samordning av pensionsutbetalning och skattelikvid, som tagits upp i rskr 1966: 96. Jag ämnar också föreslå vissa ändringar i UF som inte har samband med de nämnda frågorna. Dessa ändringar är i huvudsak av teknisk natur.

Departementspromemorian och remissyttrandena

Införsel för skatter och allmänna avgifter

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 21 § gällande InfL får införsel i avlöning, pension eller livränta meddelas för uttagande av oguldna debiterade utskylder och allmänna avgifter jämte restavgifter. Beslut om införsel kan meddelas så snart förutsättningar för indrivning föreligger. Införsel får inte beviljas och meddelat

beslut om införsel får inte tillämpas sedan tre år förflutit efter det att skatten eller avgiften förfallit till betalning. Införsel kan således inte meddelas efter denna tid eller fortgå till den tidpunkt när skatten eller avgiften preskriberas, vilket beträffande direkta skatter i regel sker fem år efter utgången av det uppbördsår, när skatten eller avgiften enligt verkställd debitering förföll till betalning. Införsel får vidare inte meddelas när den skattskyldige är försatt i konkurs.

Införsel får även användas för att av arbetsgivare ta ut skattemedel, som denne innehållit genom skatteavdrag eller införsel men inte redovisat i föreskriven tid och ordning. Detsamma gäller restavgift som arbetsgivaren har att erlægga på grund av försummelse av nämnda slag. I sistnämnda fall får införsel inte beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning, sedan tre år förflutit efter det att innehållandet skett.

I 21 och 21 a §§ gällande InfL ges bestämmelser om den inbördes ordningen mellan införsel för fordran och skatteavdrag enligt UF. Enligt dessa bestämmelser går underhållsbidrag i första hand. I övrigt gäller att skatteavdrag enligt UF har företräde framför införsel för skatt, allmän avgift eller skattebelopp, som arbetsgivare innehållit enligt UF.

Bestämmelser om införsel finns också i UF. Om arbetsgivare underlåtit att göra skatteavdrag och det belopp, för vilket han jämte arbetstagaren därmed är ansvarig, fastställts till betalning, får beloppet enligt 75 § tredje stycket UF inte tas ut genom införsel hos arbetsgivaren. Beträffande möjligheterna att i sådant fall använda införsel mot arbetstagaren sägs inte något i UF. Vid den praktiska tillämpningen synes dock enighet ha rått om att sådan möjlighet föreligger (jfr prop. 1956: 6 s. 17). Har arbetsgivaren betalat ej innehållen skatt för arbetstagarens räkning och därmed erhållit regressrätt mot denne, kan skatten däremot inte tas ut hos arbetstagaren genom införsel (76 §).

Bestämmelser om införsel för skatter och allmänna avgifter tillkom år 1918. I prop. 1918: 32 framhölls, att det var ett allmänt intresse av största vikt att skatterna såvitt möjligt uttogs och blev tillgängliga för sina ändamål. Med dåvarande exekutiva bestämmelser var indrivningen emellertid förenad med avsevärda svårigheter. Vissa samtidigt föreslagna regler om undantagande av del av lönen för gäldenärens behov var i viss mån ägnade att försvåra skatteindrivningen. Skatter borde därför kunna tas ut även i icke förfallen lön.

Bestämmelserna i gällande InfL om införsel för skatt etc. har vid tillämpningen gett anledning till viss tveksamhet. Det har sålunda ansetts oklart vad som skall förstås med att skatterna skall vara "debiterade". Även innebörden av uttrycket "allmän avgift" anses oklar.

Lagberedningen har i sitt betänkande Utsökningsrätt III (SOU 1964: 57) berört dessa frågor. Beredningen framhåller (s. 109) att bestämmelserna enligt förarbetena avser att omfatta "icke allenast egentliga skatter av varje

slag utan jämväl allmänna avgifter såsom församlingsavgifter till prästerskapet, pensionsavgifter". Härefter fortsätter beredningen.

Med utskylder eller skatter torde vanligen förstås bidrag som den enskilde har att erlagga till det allmännas utgifter utan att härför erhålla någon individuell motprestation. Uttrycket "allmän avgift" är av mera obestämt innehåll. I förevarande sammanhang har det ansetts betyda avgift till staten eller kommun (eller annat offentligrättsligt subjekt), som den enskilde på grund av en given författningsbestämmelse har att erlagga för en särskild förmån eller prestation. Avgifter till enskilda kassor och inrättningar anses därför icke kunna uttas genom införsel, även om de indrivs i samma ordning som skatt. Ej heller anses alla avgifter till staten vara "allmänna", så t. ex. icke annuiteter på odlings- eller avdikningslån eller förskott för avlösning av frälserränta. Expeditionslösen anses däremot som en allmän avgift, även om den tillfaller vederbörande tjänsteman.

Beredningen berör även innebörden av ordet "debiterade" och uttalar härom att man i litteraturen fäst stor vikt vid detta och menat, att t. ex. arvs- och gåvoskatt — liksom tidigare nöjesskatt — inte kan tas ut genom införsel därför att sådan skatt inte blir föremål för debitering i egentlig mening. Man har vidare både när det gäller skatter och allmänna avgifter velat tillägga betydelse åt ordalydelsen av den särskilda författning på vilken indrivningen grundas. Om författningen — som exempelvis är fallet i 28 § förordningen den 3 april 1959 (nr 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning — endast utsäger att förfallet belopp omedelbart får tas ut genom "utmätning" har man sålunda i ordalydelsen velat inläsa en anvisning om att endast utmätning och alltså inte införsel får användas.

Enligt beredningen kan denna tolkning starkt ifrågasättas. Härom anför beredningen.

Ordet "debiterade" infogades i 21 § InfL år 1946 i samband med genomförandet av den år 1945 beslutade källskattereformen. Syftet med tillägget torde endast ha varit att utmärka att 21 § icke omfattar preliminär A-skatt vilken arbetsgivaren utan särskilt föreläggande har att avdra på lönen. Anledning saknas till antagande, att lagstiftaren velat inlägga någon speciell teknisk betydelse i ordet "debiterade". Att det, för att införsel skall få ske, måste vara vederbörligen konstaterat, med vilket belopp skatten skall utgå, ligger i sakens natur. Ordet "debiterade" torde vara att uppfatta såsom en allenast i förtydligande syfte gjord hänvisning till nämnda förhållande. Beträffande därefter de särskilda indrivningsföreskrifterna må framhållas, att syftet med ifrågavarande uttryck ("att förfallet belopp får omedelbart uttagas genom utmätning") närmast torde ha varit att ange att beloppet får uttagas utan föregående dom eller utslag och att det ter sig ytterst osannolikt att man tillika avsett att uppställa några begränsningar i fråga om användningen av särskilda exekutionsmedel. Stadgandet i 38 § kungörelsen den 16 oktober 1953 (nr 628) med vissa föreskrifter ang. tillämpningen av UF stöder ett sådant antagande. Enligt detta författningsrum skall sådana avgifter och liknande medel som får utmätas utan föregående dom eller utslag indrivnas i den ordning som i UF och kungörelsen stadgas för indrivning av skatt; dock får införsel icke beviljas i vidare mån än som följer

av gällande bestämmelser om införsel. Med hänvisningen till vad som gäller om införsel torde åsyftas gällande InfL med tillämpningsförfattningar, icke de särskilda bestämmelser som medger omedelbart uttagande av avgifterna i fråga. Stadgandet synes därför förutsätta, att införsel får ske i den mån avgifterna kan hänföras under "utskylder eller allmänna avgifter" i gällande InfL:s mening.

Bestämmelsen om införsel för uttagande av belopp, som arbetsgivare innehållit genom skatteavdrag eller på grund av införsel för skatter eller avgifter men inte redovisat, tillkom genom ändring i gällande InfL år 1956. I prop. 1956: 6 (s. 29) framhöll departementschefen, att förslaget var en konsekvens av att det år 1945 införda uppördssystemet insköt arbetsgivaren mellan myndigheterna och den skattskyldige vid skatteinbetalningen.

Den nya införsellagen

Den nya InfL avviker i vissa avseenden från vad som nu gäller i fråga om införsel för skatter och allmänna avgifter. De nya bestämmelser som här är av intresse är följande.

Införsel skall liksom hittills kunna meddelas för uttagande av underhållsbidrag, vissa kommunala bidragsfordringar, skatter, allmänna avgifter och böter. När det gäller skatter och allmänna avgifter skiljer sig nya InfL från nu gällande lag på det sättet, att införsel får äga rum för skatter eller allmänna avgifter "i fall som särskilt föreskrives" (1 §).

Liksom hittills skall införsel för underhållsbidrag ha företräde framför skatteavdrag, medan skatteavdrag vid annan införsel skall gå i första rummet (14 §). Vid jämförelse med nu gällande lag föreligger här endast den skillnaden att kommunala bidragsfordringar i förslaget får ge vika för skatteavdrag. Dessa bidragsfordringar har i förslaget även nedsatts i företrädeshänseende när det gäller den inbördes ordningen vid samtidig införsel för olika slags fordringar och placerats efter underhållsbidrag. I övrigt är ordningen vid konkurrens oförändrad.

Enligt den nya InfL (17 §) gäller vidare som huvudregel att införsel skall gå före utmätning. Detta bör ses mot bakgrunden av de nya bestämmelserna i UL om utmätning av gäldenärs lön, pension eller livränta som kommer att närmare beröras i det följande.

Enligt dessa bestämmelser kan gäldenärs lön m. m. under vissa förutsättningar utmätas för alla slags fordringar, alltså även för skatter. När det är fråga om införsel för underhållsbidrag, bidragsfordringar eller skatter gäller alltid den förutnämnda regeln att införseln går före utmätning. Har införsel beviljats för böter eller viten, finns däremot ett undantag från regeln såtillvida som införseln skall ändras eller hävas om utmätning därigenom kan ske för annan fordran.

Enligt gällande InfL får införsel för underhållsbidrag eller bidragsford-

ringar meddelas eller meddelat beslut om sådan införsel fortgå oberoende av gäldenärens konkurs. Införsel får däremot vid konkurs inte ske för skatter, böter eller viten. Även på denna punkt innebär nya InfL en ändring genom att den medger införsel för varje slag av fordran utan hinder av konkurs. Ändringen är enligt prop. 1968: 130 (s. 139) förestavad av bl. a. hänsyn till de s. k. fattigkonkurserna. Det har ansetts särskilt otillfredsställande att införsel för skatter och avgifter samt böter och viten måste upphöra under den tid av 2—3 månader som en fattigkonkurs i allmänhet pågår.

Den hittills gällande tidsbegränsningen på tre år för meddelande av införsel för skatter och avgifter har tagits bort. Införsel för dessa fordringar — liksom för böter — får enligt nya InfL meddelas under hela den tid som står till buds för indrivning.

Bestämmelsen i 21 a § gällande InfL, som möjliggör införsel för belopp som arbetsgivare innehållit genom skatteavdrag eller på grund av införsel för utskylder eller allmänna avgifter men inte inbetalat, har inte heller någon motsvarighet i nya InfL. I propositionen (s. 117) uttalas om denna ändring, att föreskriften — åtminstone i fråga om medel som innehållits på grund av införselbeslut — är av ringa praktisk betydelse. Arbetsgivare upp- bär sällan själv lön eller annan intäkt i vilken införsel får äga rum. Frågan om staten bör avstå från möjligheten till införsel för belopp som innehållits genom skatteavdrag får enligt uttalande i propositionen övervägas i ett senare sammanhang.

Det bör till slut nämnas att nya InfL medför en utvidgning av de inkomstslag som får tas i anspråk genom införsel. Lagen bygger på den principiella målsättningen, att införsel bör kunna äga rum i varje form av inkomst där införsel är praktiskt genomförbar. Förutom i avlöning, pension och livränta kan sålunda införsel medges även i "annan ersättning för arbetsinsats av gäldenären, om dennes ställning därvid är jämförlig med en arbetstagers". Det har därvid förutsatts att undantag skall göras för bl. a. sådana fall där den utgående ersättningen är av social karaktär. Införsel kan dessutom medges i "periodiskt utgående vederlag för utnyttjande av patent eller av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant eller för överlåtelse av rörelse" (2 §).

Vissa synpunkter av lagberedningen, m. m.

Lagberedningen har i sitt betänkande Utsökningsrätt III framfört vissa synpunkter på frågan om införsel för skatter och allmänna avgifter. Beredningen framhåller (s. 73 och 111) att källskattesystemet i hög grad reducerat betydelsen av införsel och pekar härvid på hur litet det belopp är som tas ut genom införsel om det ställts i relation till den debiterade slutliga skatten. Beredningen framhåller emellertid att om resultatet av indrivning genom införsel sålunda relativt sett inte är så betydande som inkomstskälla

för staten, redan möjligheten att anlita införsel dock leder till att skatt frivilligt betalas i många fall där den eljest inte skulle kunnat tas ut. Beredningen erinrar om att det i pågående nordiskt lagsamarbete på konkursrättens område övervägs att avskaffa gällande förmånsrätter för skatter i konkurs. Om dessa förmånsrätter avskaffas kan det synas konsekvent att även avskaffa möjligheten att indriva skatter genom införsel och jämställa skattekrav med fordringsanspråk som får drivas in endast genom utmätning och konkurs. Införsel för skatt gäller vidare endast skatt som blivit restförd. Den kommer därför inte på samma sätt som avdrag för preliminär skatt att hänföra sig till den aktuella inkomsten. Det kan bl. a. vara fråga om krav mot personer som drivit någon form av rörelse men senare övergått till arbetsanställning. För dem kan det vara mycket drygt att eftersläpande skatter tas ut genom införsel. För skattemoralen är det dock otvivelaktigt av betydelse att man kan effektivt hålla efter dem som av ett eller annat skäl undgått avdrag för preliminär skatt. Det kan också ur rättvisesynpunkt bli stötande om somliga för lätt undgår att kännas vid den börda som andra får bära. Beredningen anser sig också böra nämna, att även om indrivning genom införsel skulle begränsas, de exekutiva organen kommer att vara skyldiga att söka få ut resterande belopp med anlitan- de av andra indrivningsmedel.

Enligt beredningen är det från rent praktisk synpunkt förenat med o- bestridliga fördelar för indrivningsorganen att kunna använda sig av införsel framför att behöva ta till utmätning och — i sista hand — konkurs. In- försel är även för gäldenären såtillvida en förmånlig exekutionsform som den är kostnadsfri och inte förenad med risk för värdeförstöring. Indriv- ning genom utmätning och exekutiv försäljning är i allmänhet oekonomisk och medför kostnader för gäldenären.

Beredningen konstaterar slutligen att det vid exekution i lön inte kan an- ses uteslutet att låta det allmänna åtnöjas med utmätning enligt de regler som beredningen föreslår. Beredningen anser dock inte för sin del, att det föreligger tillräckliga skäl att för skatteindrivningen uppställa de restri- ktioner som föreslagits i fråga om utmätning av lön. Med hänsyn härtill anser sig beredningen inte böra förorda att man slopar möjligheterna att driva in skatt genom införsel. En begränsning bör dock ske så att införsel företrädesvis förbehålls inkomstskatter, mindre avgifter av löpande natur o. d. Det förefaller enligt beredningen naturligt att medge införsel för såda- na skatter och avgifter som normalt tas ut genom skatteavdrag enligt UF. Införseln får härigenom karaktär av ett fullföljande av uppbördsförfaran- det för indrivning av vad som av en eller annan anledning inte kunnat tas ut i den första omgången.

I yttrandena från vissa remissinstanser, som särskilt uttalat sig i fråga om skatter och allmänna avgifter vid remiss över lagberedningens förslag, sattes i fråga om institutets räckvidd borde minskas. Bland dessa var *kommers-*

kollegium, som inte var främmande för tanken att avskaffa införsel för skatter och allmänna avgifter. I samma riktning uttalade sig också *Göta hovrätt* och *hovrätten för Västra Sverige*. Enligt Göta hovrätt stred beredningens förslag i denna del mot dess grundläggande uppfattning, att införsel bör stå till buds bara i de fall när starka skäl kan åberopas. Hovrätten erinrade härvid också om att det huvudsakliga motivet för att år 1918 vidga införselinstitutet till att omfatta även skatter hade varit att skatteindrivningen med dåvarande bestämmelser var förenad med avsevärda svårigheter. Behovet av införsel för skattefordringar torde vidare enligt hovrätten minska vid en ev. utveckling mot övervägande indirekt beskattning.

Departementspromemorian

Allmänna synpunkter. Departementspromemorian innehåller inledningsvis en redogörelse för de förhållanden som har beskrivits i det föregående. Det erinras i promemorian vidare om att departementschefen i prop. 1968: 130 uttalat någon tveksamhet i frågan huruvida skatter och avgifter (samt böter och viten) fortfarande borde vara införselbara (prop. s. 93). Det ekonomiska intresset av införsel för skatter och avgifter sades vara mindre nu än tidigare, vilket främst torde bero på att uppbörden av skatt för det stora flertalet skattskyldiga grundas på skatteavdrag. Departementschefen ansåg emellertid, att man borde vara berättigad att låta andra skäl än de rent ekonomiska väga särskilt tungt i detta sammanhang. Sådana skäl är i fråga om skatter och avgifter företrädesvis av skattemoralisk natur. Enligt departementschefen är dessa skäl av tillräcklig styrka för att motivera att införsel även i fortsättningen får ske för att driva in skatter och allmänna avgifter.

Det framhålls i promemorian att det förelegat viss osäkerhet vid tillämpningen av gällande InfL vad angår införsel för skatter och allmänna avgifter. Lagberedningen har i sitt betänkande Utsökningsrätt III lämnat en redogörelse härför och det kunde förefalla som om indrivningsmyndigheterna i vissa avseenden tillämpat en alltför restriktiv tolkning av gällande InfL. Mot bakgrunden härav skulle det möjligen kunna övervägas att i första hand söka klarlägga vilka skatter och allmänna avgifter som f. n. kan anses falla inom lagens tillämpningsområde. Det synes dock knappast föreligga något behov av en sådan redogörelse. I promemorian uttalas att man lämpligen i stället torde kunna välja vägen att först undersöka för vilka skatter och allmänna avgifter införsel bör kunna meddelas i fortsättningen. Därefter kan man visa vad ett sådant förslag i praktiken innebär vid jämförelse med vad som nu tillämpas.

Det påpekas, att det för indrivningsmyndigheterna ansetts medföra stora fördelar att kunna använda sig av införsel i stället för att behöva tillgripa

utmätning eller konkurs, vilket omdöme emellertid grundar sig på erfarenheter av de nuvarande exekutionsmedlen. Förhållandet synes bli något anorlunda efter införandet av det nya institutet utmätning av lön, som i stort sett följer samma regler som införsel. Utmätning av lön bör därför, på samma sätt som införsel, från arbets- och organisationstekniska synpunkter ha stora fördelar framför sakutmätning och konkurs, framhålls i promemorian.

Vidare uttalas i promemorian att möjligheten att meddela införsel för skatter har fått mindre ekonomisk betydelse för det allmänna efter källskattesystemets genomförande. Det är nu en mycket liten del av den totala "uppbörden" som faller på indrivningen. Som tidigare anförts torde de nya bestämmelserna om utmätning av lön i viss utsträckning kunna ersätta införselinstitutet. Man synes enligt promemorian med hänsyn till de nämnda båda omständigheterna kunna utgå från att frågan om införselinstitutets räckvidd med tanke på fiskaliska intressen inte har så stor betydelse som tidigare.

Emellertid påpekas att införsel uppenbarligen också i fortsättningen kommer att framstå som ett mycket effektivt indrivningsmedel, inte minst med tanke på att den nya InfL innebär en utvidgning av de inkomsttyper vari införsel skall få äga rum. Detta gäller även vid en jämförelse med möjligheterna att verkställa utmätning av lön. Införsel går före sådan utmätning och kan fortgå till dess skatten blivit betald om den inte preskriberats dessförinnan. Löneutmätning får i en följd äga rum bara viss kortare tid. Vid införsel kan vidare på grund av reglerna om förbehållsbelopp tas i anspråk en större del av gäldenärens inkomst än vid utmätning, påpekas i promemorian.

Det framhålls vidare att effektiviteten hos införselinstitutet ger det en särställning som påtryckningsmedel för att förmå de skattskyldiga att själva verka för att den preliminära skatten blir rätt avvägd i förhållande till den slutliga skatten. Betydelsen härav bör inte underskattas med tanke på att de skattskyldiga i viss utsträckning själva kan bestämma storleken av den preliminära skatten.

Enligt promemorian kan man också se det år 1918 tagna steget att låta införsel omfatta skatter som en föregångare till vårt källskattesystem. Skatteavdrag och införsel kan sägas i stort sett bygga på samma grundtanke. Man kan betrakta källskattesystemet som det primära medlet att ta ut skatt och införselinstitutet som ett komplement härtill. Om inte allt kunnat tas ut genom skatteavdrag enligt uppbördsförfarandet så kan detta fullföljas under i stort sett samma former genom införsel.

En sådan syn på införselinstitutets tillämpning leder till att införsel när det gäller skatter och avgifter inte skall uppfattas enbart som ett indrivningsmedel. Införselinstitutet skall också för den skattskyldige framstå

som en fortsättning på uppbördsförfarandet och därmed verka för en rätt avvägning av den preliminära skatten och på viljan att betala vad som kan visa sig kvarstå obetalt av den slutliga skatten.

Det är därför enligt promemorian främst med tanke på löntagarna som det synes motiverat att medge införsel för flertalet av de skatter och avgifter, som uttas enligt UF:s bestämmelser. Det anses i promemorian emellertid inte möjligt och inte heller påkallat att göra undantag för övriga skattskyldiga — i huvudsak rörelseidkare — som också har att erlægga sina personliga skatter enligt bestämmelserna i UF och liksom löntagarna blir påförda kvarstående och tillkommande skatt.

I promemorian uttalas att de skäl, som där ansetts motivera införsel för UF:s skatter och avgifter, inte kan åberopas när det gäller sådana skatter som varuskatt (mervärdeskatt) och andra indirekta skatter. Dessa är typiska för rörelse samt påförs och uppbärs i särskild ordning. Erläggs skatterna inte i föreskriven tid, öppnas möjlighet att meddela införsel endast om rörelseidkaren skaffar sig avlönad anställning eller får annan liknande inkomst vari införsel får ske enligt bestämmelserna i den nya InfL. I dessa fall är det regelmässigt hotet om utmätning eller konkurs som utgör påtryckningsmedlet. Det skulle enligt promemorian kunna anses otillfredsställande att statsverket efter en rörelseidkares konkurs, där statsverket uppträtt som borgenär bland andra borgenärer, får möjlighet att göra sin fordran gällande mot den skattskyldige genom införsel sedan denne upphört med den verksamhet vari hans skatteskuld uppkommit.

Vad i promemorian anförts anses leda till att införsel — i varje fall i princip — inte bör avse sådana skatter som typiskt hänför sig till förvärvskällan rörelse. I enlighet härmed uttalas att från nya InfL:s tillämpningsområde synes böra undantas bl. a. allmän varuskatt (mervärdeskatt) och andra indirekta skatter, utskiftningsskatt, ersättningsskatt, tullar och acciser. Det erinras om att indrivningsmyndigheterna i allmänhet inte ansett nuvarande bestämmelser medge införsel för punktskatter, tullar och acciser.

Det påpekas att åtskilliga skatter och avgifter av personellt slag har karaktären av "engångspåлага". Hit hör arvsskatt och gåvoskatt, stämpelskatter och stämpelavgifter, liksom expeditionsavgifter och förrättningsavgifter av olika slag. I enlighet med den anlagda synpunkten att införsel bör ses som en fortsättning på uppbördsförfarandet enligt UF uttalas, att inte heller dessa skatter och avgifter bör vara införselbara. För deras uttagande anses möjligheten att utmäta lön vara tillräcklig. Detsamma anses gälla också sådana skatter som automobilskattemedel. Införsel bör sålunda enligt promemorian övervägas endast för skatter och allmänna avgifter som avses i UF.

Förslaget. Enligt UF har skattskyldig att erlægga preliminär skatt — A-skatt eller B-skatt — samt kvarstående skatt och tillkommande skatt, som utgår på grund av eftertaxering eller enligt beslut om debitering sedan på-

föringen av slutlig skatt avslutats. Dessa skatter är av rent uppbördsteknisk natur.

Enligt 1 § UF förstås med skatt statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetskatt, utskiftningskatt, ersättningsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgifter, folkpensionsavgifter, tilläggs-pensionsavgifter, sjukförsäkringsavgifter och sådana arbetsgivaravgifter — inkl. allmän arbetsgivaravgift — som inte uppbärs av RFV. Vad som här uppräknats utgör skatt eller allmän avgift och är alltså medel som enligt den nya InfL kan göras införselbara.

Till skatt enligt UF hänförs emellertid också annuiteter på avdikningslån och på förskott för avlösning av frälseräntor. Till den del sådana annuiteter ingår i restförd skatt kan enligt promemorian införsel inte ske vare sig f. n. eller enligt nya InfL. Annuiteterna har privaträttslig karaktär, uttalas i promemorian, och är därför ej allmän avgift. Det erinras om att hänsyn inte skall tas till annuiteterna — och inte heller till skogsvårdsavgifter — vid beräkning av preliminär skatt och att enligt 2 § 3 mom. UF kvarstående skatt i förekommande fall skall anses i första hand belöpa på dessa annuiteter eller avgifter. Detsamma gäller i fråga om obetald del av kvarstående skatt och av sådan tillkommande skatt i vilken annuitet eller avgift ingår. Vid tillkomsten av denna bestämmelse framhöll departementschefen (prop. 1954: 189 s. 109) att storleken av annuiteten eller avgiften borde anges i restlängden. På så sätt kunde man vid skatteindrivningen beakta den förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken som föreligger för den del av den kvarstående skatten som belöper på annuiteten eller avgiften. Numera innehåller utmätningmännens indrivningshandlingar uppgift om annuiteterna och avgifterna. Det är därför möjligt, påpekas i promemorian, att vid verkställighet ta undan annuiteterna från införsel. Om den skattskyldige har att erlägga både skogsvårdsavgift och annuitet måste f. n. även avgiften inräknas i det belopp, som skall undantas från införsel. Det finns nämligen inte någon föreskrift i UF som reglerar företrädet mellan skogsvårdsavgift och annuitet. Enligt promemorian torde bestämmelsen i 2 § 3 mom. UF därför böra ändras så att skogsvårdsavgift kan omfattas av införsel även när annuitet ingår i den restförda skatten.

Förslaget i promemorian att införsel även i fortsättningen bör få meddelas för de i 1 § första stycket UF uppräknade skatterna och avgifterna innebär i praktiken, att införsel liksom hittills kommer att få äga rum för uttagande av restförd preliminär B-skatt samt kvarstående och tillkommande skatt, med undantag av annuiteter, som kan ingå i de två sistnämnda skatterna. Det påpekas att sådana annuiteter, till antalet uppgående till något mer än 60 000, kommer att upphöra. I promemorian föreslås att även i fortsättningen restavgift och ränta på kvarstående skatt m. m. bör vara införselbara.

I promemorian erinras om bestämmelsen i 75 § tredje stycket UF, att införsel inte får meddelas för att hos arbetsgivare ta ut belopp för vilket han

är ansvarig på grund av underlåtenhet att verkställa skatteavdrag. Inte heller om arbetsgivaren erlagt beloppet och därigenom erhållit regressrätt får införsel meddelas för indrivning av beloppet hos arbetstagaren (76 §). I UF sägs däremot inte något om möjligheterna att använda införsel mot arbetstagaren när ej innehållen preliminär skatt fastställts till betalning. Vid den praktiska tillämpningen har dock enighet rått om att sådana möjligheter föreligger.

Enligt promemorian finns inte anledning att föreslå någon ändring på dessa punkter. Införsel anses alltså inte heller i fortsättningen få ske för uttagande av ej innehållen skatt hos arbetsgivaren och inte heller för dennes regressfordran. Det bör däremot vara möjligt att meddela införsel i arbetstagarens lön för att ta ut ej innehållen preliminär skatt, som fastställts till betalning.

Beträffande frågan om införsel för belopp, som arbetsgivaren innehållit genom skatteavdrag men inte redovisat, påpekas att 21 a § gällande InfL medger införsel i sådant fall. Denna möjlighet till införsel mot arbetsgivare tillkom år 1956 (prop. 1956: 6) då också bestämmelse infördes om införsel för att hos arbetsgivare ta ut skattebelopp, som denne innehållit genom införsel men inte redovisat. Denna bestämmelse har inte tagits med i den nya InfL. Som skäl härför anfördes (prop. 1968: 130 s. 93) att föreskriften — åtminstone i fråga om medel som innehållits på grund av införselbeslut — är av ringa praktisk betydelse eftersom arbetsgivare sällan själv uppbär lön eller annan intäkt i vilken införsel får äga rum. Huruvida staten bör avstå från möjlighet till införsel beträffande belopp som innehållits genom skatteavdrag fick särskilt övervägas.

I promemorian erinras om att lagberedningen i sitt förslag till ny InfL (s. 112; jfr prop. 1968: 130 s. 120) uttalat, att bestämmelsen om införsel för skatter och allmänna avgifter är avsedd att inrymma även fall när skatt eller avgift på grund av särskild föreskrift får tas ut hos annan än den skattskyldige. Beredningen syftar härvid främst på det fall, som det här är fråga om, nämligen att arbetsgivare verkställt skatteavdrag men inte inbetalat det innehållna beloppet. Det påpekas i promemorian att när bestämmelserna om införsel för innehållna men ej redovisade skattebelopp infördes, det inte fanns några verkligt praktiska möjligheter att verkställa utmätning av lön eller därmed jämställda inkomster. Behovet var därför då ett annat än nu, sedan särskilda regler för löneutmätning tillkommit. De skäl som ansetts tala för att slopa införsel beträffande medel som innehållits på grund av införselbeslut kan visserligen synas ha giltighet också när skatt innehållits men ej inbetalts, men man torde ändock, uttalas i promemorian, kunna ställa sig tveksam inför tanken att slopa möjligheterna till införsel i detta fall. Källskattesystemet är nämligen i allt väsentligt uppbyggt på arbetsgivarens medverkan och ingenting bör enligt promemorian underlåtas, som kan medverka till att systemet fungerar så bra som möjligt och man

kan inte bortse från att rätten till införsel i viss utsträckning kan ha betydelse från dessa synpunkter. Med hänsyn till vikten av att innehållen skatt betalas i föreskriven tid sägs det förefalla önskvärt, att arbetsgivaren inte i det särskilda fallet — när det i och för sig finns förutsättningar för införsel — undgår en effektiv indrivning av det skälet att införsel inte är medgiven. Med hänsyn härtill föreslås, att möjligheterna till införsel bibehålls i fall som nu avses.

Den som företräder arbetsgivare, som är juridisk person, och av uppsåt eller grov oaktsamhet underlåter att redovisa innehållet belopp, kan enligt 77 a § UF av allmän domstol förpliktas att solidariskt med arbetsgivaren svara för beloppet. Företrädarens ansvarighet preskriberas i princip samtidigt med arbetsgivarens, dvs. preskription inträder vanligen enligt den för skatter gällande 5-årsregeln.

Som framgått av det föregående är meningen att införsel skall kunna medges även när skatt på grund av särskild föreskrift får tas ut hos annan än den skattskyldige. Härvid syftas visserligen främst på det fall att arbetsgivaren själv är ansvarig för det innehållna skattebeloppet. Enligt promemorian bör dock — med hänsyn till de särskilda villkor som gäller för ställföreträdarens ansvarighet — bestämmelserna i den nya InfL kunna förutsättas inrymma även fall när arbetsgivarens ställföreträdare blir skyldig att betala skattebeloppet. Med tanke inte minst på att sådan ställföreträdare oftast är löntagare föreslås därför att införsel medges hos ställföreträdaren i berörda fall.

Det förslag om skatters och allmänna avgifters införselbarhet som framlagts i promemorian innebär att införsel får meddelas för bl. a. kvarstående och tillkommande skatt, med undantag av däri ingående annuiteter. Det erinras om att i dessa skatter kan ingå också utskiftningsskatt och ersättningsskatt för vilka det i enlighet med den ståndpunkt som intagits i promemorian inte finns anledning att medge införsel, men då ifrågavarande skatter berör endast juridisk person kan det i praktiken inte bli aktuellt med införsel i dessa fall. Den föreslagna InfL äger nämligen inte tillämpning när gäldenären är dödsbo eller annan juridisk person (4 §). Införsel bör enligt promemorian inte heller kunna komma i fråga om aktieägare eller verkställande direktör skulle göras ansvarig för skatt med stöd av aktiebolagens bestämmelser (se 148 § nämnda lag).

Förslaget i promemorian innebär att arbetsgivaravgifter som påförts enligt UF blir införselbara. Sådana mindre avgifter — i regel till ett belopp av högst 1 000 kr. — ingår i slutlig skatt. Inte annat än undantagsvis kan de särskilt utskiljas om de ingår i restförd B-skatt, kvarstående skatt eller tillkommande skatt. Här avsedda avgifter avser ganska ofta skattskyldiga med inkomst av tjänst. Det påpekas att med hänsyn till att arbetsgivaravgift på detta sätt kommer att ingå bland införselbara fordringar det kunde ifrågasättas, om man inte borde medge införsel också för arbetsgivar-

avgifter som påförs direkt av RFV. Mot en sådan lösning talar enligt promemorian att dessa avgifter är typiska för rörelse och att det därmed ligger i sakens natur att införsel inte kan få någon egentlig betydelse för avgifternas betalning. Det synes inte heller vara förenligt med tanken bakom införselinstitutet att använda detta mot skattskyldig, som tvingats nedlägga rörelse — kanske efter konkurs — för att ta ut en avgift, som närmast utgjort en kostnad i förvärvskällan. Vid bedömandet av denna fråga bör man f. ö. inte underskatta betydelsen av att de hittillsvarande exekutionsmedlen — sakutmätning och konkurs — blir kompletterade med löneutmätning, uttalas vidare i promemorian.

Det konstateras slutligen att, vid en jämförelse med vad som hittills i allmänhet tillämpats av indrivningsmyndigheterna, de i promemorian föreslagna bestämmelserna innebär en begränsning i så måtto, att från införsel undantas, förutom av RFV påförda arbetsgivaravgifter, allmän varuskatt (mervärdeskatt), automobilskatt, trafikomläggningsskatt, stämpelskatt och expeditionsavgift. Det torde enligt promemorian finnas också andra mindre avgifter som i praktiken behandlas som införselbara men som utsluts från införsel genom förslaget, t. ex. jaktvårdsavgift och vissa förrättningsavgifter.

Remissyttrandena

Det helt övervägande antalet remissinstanser biträder eller har inte något att erinra mot de motiv som redovisats för förslaget.

Till dessa hör *Svea hovrätt, lagberedningen, RFV*, som framhåller att det inte har något att erinra mot att av verket debiterade avgifter ej blir införselbara, *länsstyrelsen i Stockholms län, Sveriges advokatsamfund, SAF* och *Föreningen Sveriges fögderichefer*. Inte heller de av länsstyrelsen i Stockholms län hörda myndigheterna — bortsett från kronofogdemyndigheten i Stockholm — har något sådant yrkande.

Kontrollstyrelsen påpekar att frågan huruvida införsel kan meddelas för de indirekta skatter som styrelsen administrerar är oklar, vilket får ses mot bakgrunden av att möjligheten till införsel för sådana skatter i stort sett saknar betydelse. Styrelsen säger sig inte ha något behov av att kunna anlita införselinstitutet för indrivning av dessa skatter och har därför ingenting att invända mot förslaget att de undantas från nya InfL:s tillämpningsområde.

Två remissinstanser, nämligen *RRV* och *Föreningens Sveriges kronofogdar*, anser att i fråga om införselinstitutets räckvidd beträffande skatter och allmänna avgifter större hänsyn bör tas till införselmöjlighetens betydelse för effektiviteten i indrivningen.

RRV uttalar sålunda, att om förslaget antas indrivningsmyndigheterna kommer att i fråga om åtskilliga skatter och avgifter förlora en exekutions-

form som visat sig ändamålsenlig både ur arbetsteknisk och effektivitetsbefrämjande synpunkt. Verket erinrar om att det på många håll föreligger stora svårigheter att uppnå tillfredsställande indrivningsresultat och att utestående restantier visar en ständig ökning. Det kan med hänsyn härtill enligt verket ifrågasättas om man bör vidta åtgärder som riskerar att försvåra indrivningsarbetet och kan leda till minskad effektivitet. Verket anser det också stötande för rättvisan de skattskyldiga emellan att inte medge införsel även för andra skatter och avgifter än som upptagits i förslaget. Det bör därför övervägas om inte området för skatters och avgifters införselbarhet bör utvidgas i förhållande till vad som föreslagits.

Liknande synpunkter anlägger också Föreningen Sveriges kronofogdar. Enligt föreningen innebär förslaget en betydande inskränkning i tillämpningen av införselinstitutet vid indrivning av skatter och avgifter m. m. Föreningen anser inte att det finns skäl att göra åtskillnad mellan skatter och avgifter av olika slag och uttalar, att de åsikter på vilka förslaget grundas inte är förenliga med kravet på en effektiv indrivning. Skatteindrivningen har under senare år kommit i ett svårt läge och det ställs nu helt andra krav på indrivningsmyndigheterna i fråga om snabbhet och effektivitet i arbetet. Resultaten av de ordinarie skatteuppbörderna har nämligen under de senaste åren blivit avsevärt sämre och de belopp som överlämnas för indrivning ökar år från år. Betalningsmotståndet blir vidare allt större även på indrivningssidan och balanserna har under de senaste åren ökat väsentligt hos flertalet kronofogdemyndigheter. Dessa bör därför inte bli framtagna effektiva indrivningsmedel utan i stället få alla de hjälpmedel som är ägnade att främja en snabb och enkel indrivning. Införsel är ett sådant medel, som kan tillämpas i kontorsindrivningen och inte kräver en arbetstygande insats på fältet. Införsel kan inte ersättas av de nya bestämmelserna om löneutmätning, som medför betydligt mer arbete för utmätningsmännen och är mindre effektivt genom bl. a. tidsbegränsningen och reglerna om ett högre beneficium.

Med hänvisning till dessa synpunkter föreslår föreningen att införselinstitutet görs tillämpligt på alla de skatter och avgifter till stat och kommun, som kronofogdemyndigheterna författningssenligt har attindriva. Enligt föreningen innebär detta att införsel bör få användas för samtliga de mål som betecknas såsom allmänna mål och som därigenom tillerkänts en viss prioritet i indrivningen. Föreningen anholder därför att förslaget blir föremål för omarbetning.

Hänsyn särskilt till indrivningsmyndigheternas arbetsbörda gör *kronofogdemyndigheten i Stockholm* något tveksam om lämpligheten av att begränsa möjligheterna till införsel på det sätt som skett i förslaget. Enligt myndigheten bör införsel i vart fall få äga rum för uttagande av automobils katt, stämpels katt, expeditionsavgift, mervärdeskatt och samtliga arbetsgivaravgifter, dvs. även de ar-

betsgivaravgifter, som påförts av RFV. Beträffande de av RFV påförda avgifterna säger sig dock kronofogdemyndigheten vara medveten om att en möjlighet till införsel skulle komma att få ringa betydelse. Införsel skulle emellertid kunna få praktisk betydelse i fall när en enskild näringsidkares rörelse ombildas till aktiebolag och rörelseidkaren själv tar anställning hos bolaget. För att dessa arbetsgivaravgifter och mervärdeskatt görs införselbara talar enligt kronofogdemyndigheten även rena rättviseskäl.

En avsevärd utvidgning av det föreslagna införselområdet bör ske också enligt TCO. Beträffande arbetsgivaravgifterna kan det sålunda enligt TCO:s mening från bl. a. rättvisesynpunkter inte vara riktigt att införsel skall få användas endast när det gäller avgifter som debiteras enligt UF:s bestämmelser. TCO finner inte heller bärande skäl ha anförts i promemorian för att från införsel undanta mervärdeskatt, automobils katt, trafikomläggningsskatt, stämpelskatt och expeditionsavgift. TCO anser slutligen att införsel bör kunna få meddelas för att ta ut skatt för vilken aktieägare eller verkställande direktör gjorts ansvarigt med stöd av aktiebolagslagen.

De övriga remissinstanser som tar upp frågan om införsel för andra skatter eller avgifter än som medtagits i förslaget har med något undantag yrkande endast beträffande automobils katt och mervärdeskatt. Införsel för att driva in a u t o m o b i l s k a t t bör få ske enligt CFU och EON. CFU framhåller därvid att antalet restförda poster av denna skatt är relativt stort och att det ofta föreligger praktiska svårigheter att ta själva fordonet i mät eftersom detta är lätt flyttbart och därför svåråtkomligt för utmätningssmannen. Enligt CFU bör man också ta med i beaktande att det kan vara fördelaktigare för gäldenären med införsel med hänsyn till den förlust som kan uppkomma vid utmätning av fordonet. EON finner motiven för förslaget principiellt välgrundade men hänvisar å sin sida till uttalanden från kronofogdehåll att antalet fall när automobils katt skall indrivas är stort och att det skulle vara till nackdel för indrivningsmyndigheterna att inte kunna använda införsel. Vad som också skulle öka indrivningen av automobils katt har ansetts vara de vidgade möjligheterna att meddela införsel i annat än egentlig lön. EON vill därför — trots att avsteg däri genom görs från de i förslaget angivna principerna — förorda att bestämmelserna om införsel för automobils katt jämte restavgift införs.

Frågan om införsel för automobils katt berörs också av *länsstyrelserna i Malmöhus och Skaraborgs län*. Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att den gränsdragning beträffande skatters införselbarhet som gjorts i förslaget får anses motiverad med hänsyn till möjligheten till utmätning, men vill ändå ifrågasätta om inte införsel även i fortsättningen bör få ske för automobils katt. Länsstyrelsen i Skaraborgs län har liknande synpunkter och framhåller att restförda bilskatteposter till övervägande del torde utgöras av skatt för personbilar med relativt små belopp. För indrivning av dessa har införselinstitutet visat sig vara en praktisk och billig exekutions-

form som kan tillämpas på kronofogdemyndighetens kontor. Vid fältindrivning visar det sig ofta att bilen sålts eller skrotats eller att den köpts på avbetalning. Med hänsyn till att det i fortsättningen blir möjligt att verkställa utmätning av lön även för att ta ut automobilskatt torde dock olägenheterna av att slopa införselinstitutet beträffande denna skatt inte bli så framträdande att länsstyrelsen anser sig böra avstyrka förslaget i denna del.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser sig däremot böra förorda att införsel medges inte bara för de arbetsgivaravgifter som upptas på debetsedel för slutlig skatt utan även för de arbetsgivaravgifter som påförs av RFV. Länsstyrelsen finner det nämligen principiellt sett inte tillfredsställande att ha olika bestämmelser om en och samma avgift, i all synnerhet som gällande bestämmelser ger RFV möjlighet att efter egen prövning bestämma hur avgiften skall debiteras. Då det vidare inte är möjligt att från införsel undanta på slutlig debetsedel upptagen avgift utan att införa svårtillämpliga undantagsregler, bör införsel få äga rum också för de avgifter som debiteras av RFV. Enligt länsstyrelsen kan en sådan utvidgning knappast medföra någon allvarlig olägenhet med hänsyn till att det övervägande antalet arbetsgivare som blir debiterade dessa avgifter utgörs av juridiska personer eller personer, som inte har inkomst av anställning eller därmed jämförlig inkomst. Införselinstitutet torde därför beträffande dessa fall komma att tillämpas relativt sällan.

Införsel för mervärdeskatt bör få meddelas enligt *kammarrätten* och *LO*. Kammarrätten framhåller att enligt förslaget undantagits från införsel mervärdeskatt och andra indirekta skatter. Beträffande punktskatterna synes detta överensstämma med nu gällande rätt och denna omständighet kan enligt domstolen godtas som skäl för den förordade begränsningen i införselinstitutets räckvidd. Införsel brukar däremot meddelas för att ta ut allmän omsättningsskatt. Om förslaget godtas även i fråga om mervärdeskatten kommer statsverket alltså att förlora en nu befintlig möjlighet till införsel. Detta anser kammarrätten kan inge betänkligheter med tanke särskilt på att det finns anledning anta att den generella indirekta skatten kommer att efter hand öka i tyngd.

Kammarrätten framhåller vidare att införsel enligt förslaget skall kunna ske hos arbetsgivare för belopp som arbetsgivaren innehållit men inte redovisat och att skälen härför i förslaget bl. a. angetts vara, att källskattesystemet i allt väsentligt är uppbyggt på arbetsgivarnas medverkan och att det är angeläget att systemet fungerar så bra som möjligt. Ett likartat resonemang synes enligt domstolen kunna föras även beträffande mervärdeskatten. Denna erläggs visserligen slutligt av den egentlige konsumenten men den uppbärs och inlevereras på för skatten typiskt sätt av tillverkare, grossister och detaljister. Härefter fortsätter kammarrätten.

Såsom skäl för att mervärdeskatten skall vara införselbar synes även kunna åberopas grunderna till den nya InfL. Av propositionen med förslag

till nya InfL m. m. framgår att chefen för justitiedepartementet varit tveksam huruvida skatter och avgifter fortfarande borde vara införselbara. Departementschefen framhöll, att det ekonomiska intresset av att få ta ut fordringarna genom införsel var mindre nu än tidigare, vilket främst berodde på övergången till ett uppbördssystem med preliminära skatteavdrag. Han fann det emellertid vara berättigat att låta andra skäl än rent ekonomiska väga särskilt tungt i detta sammanhang. Sådana skäl var i fråga om skatter och avgifter företrädesvis av "skattemoralisk" natur. Enligt departementschefens mening var dessa skäl av tillräcklig styrka för att motivera att möjligheten till införsel för skatter och avgifter skulle bestå (prop. 1968: 130 sid. 93). Lagberedningen har åberopat betydelsen för skattemoralen och rättvisesynpunkter de skattskyldiga emellan såsom skäl för att bibehålla möjligheten att indriva skatter och allmänna avgifter genom införsel (SOU 1964: 57 sid. 73). De "skattemoraliska" skälen synes emellertid med ej mindre styrka tala för att mervärdeskatten skall vara införselbar. En konsument kan med fog kräva att inga rimliga möjligheter eftersätts när det gäller att tillse att den skatt han erlagt för en vara eller en tjänst verkligen kommer statsverket till godo.

I den remitterade promemorian anförs (sid. 22) att indirekta skatter är typiska för rörelse och att möjlighet att bevilja införsel öppnas först om rörelseidkaren skaffar sig avlönad anställning eller får annan liknande inkomst, vari införsel får ske enligt bestämmelserna i den nya InfL. I och för sig är detta naturligtvis riktigt och ett uttryck för det begränsade värdet av införselinstitutet. Men därmed är inte utan vidare uppenbart att man bör begränsa införselmöjligheterna på sätt nu ifrågasätts. Det bör erinras om att enligt förslaget införsel skall kunna beviljas för restförd skatt trots att det här kan vara fråga om krav mot personer, som efter att ha drivit rörelse, tagit anställning och som häftar för skatterestantier sammanhängande med inkomst av rörelsen (jfr SOU 1964: 57 sid. 73). Vidare må i sammanhanget beaktas att den nya InfL innefattar en utvidgning av de inkomstslag som får tas i anspråk genom införsel. Som införselbar inkomst har bl. a. upptagits periodiskt utgående vederlag för överlättelse av rörelse. Möjlighet till införsel i sådant vederlag för mervärdeskatt, som uppburits men ej betalats i föreskriven tid, ter sig välmotiverad.

Även LO hänvisar i sitt yttrande till den i förslaget anförda motiveringen för oredovisade källskattemedels införselbarhet. LO finner denna motivering helt tillfredsställande och anser att den från fiskalisk och skattemoralisk synpunkt med samma tyngd kan göras gällande för att medge införsel för varuskatt.

Såväl A-skattemedel som allmänna varuskattemedel utgör av annan än den redovisningsskyldige, arbetsgivaren-företagaren, inbetalda belopp, vilka fordrar arbetsgivarens (företagarens) medverkan för att skattesystemet skall fungera. Enda skillnaden i detta sammanhang är att i det ena fallet det rör sig om av arbetstagaren inbetalt belopp, i det andra av konsumenten ovanpå priset betalt belopp. Denna olikhet utgör enligt LO:s mening inte någon anledning till åtskillnad, när det gäller exekutionsformer. Starka skattemoraliska och fiskaliska skäl talar enligt LO:s mening således för att allmän varuskatt skall vara införselbar.

CFU erinrar om att allmän varuskatt för jordbruksprodukter uppbärs enligt UF:s regler och preskriberas senast den 1 mars 1977. Sådan varuskatt bör enligt nämnden kunna tas ut genom införsel.

Enligt förslaget skall införsel inte få meddelas för i 1 § UF angivna annuiteter på avdikningslån och på förskott för avlösning av frälseräntor. Denna lösning är en följd av att annuiteterna bedömts vara av privaträttslig karaktär och därför inte ansetts falla under begreppet "allmän avgift".

Frågan om annuiteternas ställning i införselhänseende har tagits upp till behandling i åtskilliga remissyttranden. CFU anser det diskutabelt om den i promemorian uttalade åsikten om annuiteternas karaktär är riktig. I synnerhet annuiteterna på förskott för avlösning av frälseränta men också annuiteter på avdikningslån bör kunna betraktas som avgifter till staten. Enligt vad CFU inhämtat uttas annuiteterna i praktiken genom införsel och någon ändring i förutsättningarna för införsel anser nämnden inte ha skett genom den nya InfL. Något uttryckligt hinder mot införsel föreligger vidare inte.

Det kan enligt CFU uppkomma praktiska olägenheter om annuiteterna i fortsättningen skall kunna tas ut endast genom utmätning. Nämnden framhåller härvid att arbetstagaren — i motsats till vad som gäller enligt 24 § nya InfL vid införsel — vid utmätning av lön för skatt eller allmän avgift inte blir fritagen från betalningsskyldighet om arbetsgivaren underlåter att redovisa det enligt utmätningsbeslutet innehållna beloppet. Bestämmelserna om löneutmätning i den nya 67 a § UL innehåller nämligen inte någon hänvisning till förenämnda stadgande i nya InfL.

Enligt CFU bör arbetstagaren få det innehållna beloppet tillgodoräknat oberoende av om det varit införsel eller utmätning av lön som ägt rum. Denna problemställning skulle emellertid inte uppkomma om införsel fick meddelas för annuiteterna.

EON vill — utan att gå in på frågan om annuiteterna skall anses vara allmän avgift eller ej — framhålla, att utmätningmännen f. n. i regel inte synes göra någon åtskillnad mellan skogsvårdsavgifterna och annuiteterna utan använder införsel i båda fallen. Bakgrunden härtill har bl. a. varit att man inte velat införa onödigt tidsödande bevakningsrutiner och att man haft uppfattningen att gäldenärens intressen inte kränkts genom att annuiteterna behandlats som införselbara. EON nämner vidare att det blivit nödvändigt att påbörja en övergång till större automatik i indrivningsarbetet. Att införa särskilda bevakningsrutiner skulle stå i strid med denna ordning och medföra svårigheter.

Till uppfattningen att annuiteterna bör kunna behandlas som införselbara ansluter sig också de lokala skattemyndigheterna i Stockholms och Solna fögderier samt Föreningen Sveriges fögderichefer. Om en sådan lösning inte anses möjlig förordas att uppbörderna av annuiteterna får ske i annan

ordning utanför UF:s ram. Lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi uttalar dock å andra sidan, att fallen när annuiteterna är "inblandade" i införsel torde vara så få, att det kan vara betydelselöst hur man bestämmer sig i denna fråga.

Lämpligheten av att — såsom föreslagits — medge införsel hos arbetsgivare för skatt, som denne innehållit genom skatteavdrag men inte redovisat, har vitsordats av åtskilliga remissinstanser. *Lagberedningen* och *kammarrätten* går närmare in på detta förslag i belysning av att nya InfL inte medger införsel för uttagande hos arbetsgivare av skatt som denne innehållit genom införsel men försummat att redovisa.

Lagberedningen erinrar sålunda om att beredningens förslag till InfL innehöll bestämmelse som medgav införsel även vid arbetsgivares underlåtenhet att inbetala vad som innehållits genom införsel. Föredragande departementschefen ansåg emellertid inte att det förelåg något praktiskt behov av en sådan bestämmelse och denna utgick därför. Beredningen kan för sin del inte finna att de i nu föreliggande förslag anförda skälen är nog starka för att ge oredovisade skatteavdrag en annan reglering än som ansetts böra gälla beträffande oredovisade införselbelopp. Enligt beredningen bör det i detta hänseende råda överensstämmelse mellan UF:s och nya InfL:s bestämmelser.

Inte heller kammarrätten finner det konsekvent med denna åtskillnad. Om man bibehåller möjligheten till införsel för oredovisade skatteavdrag ter det sig enligt domstolen egendomligt att motsvarande möjlighet saknas när någon innehållit skatt enligt införselbeslut. Dessa fall bör behandlas lika och på så sätt att möjlighet till införsel bör föreligga i båda fallen.

Sveriges advokatsamfund vill inte tillstyrka att införselinstitutet blir tillämpligt för uttagande av genom skatteavdrag innehållen skatt, som inte redovisats.

Förslaget att införsel skulle få meddelas hos juridisk persons ställföreträdare, när denne av allmän domstol ålagts ansvarighet för icke innehållen skatt, har berörts endast av lagberedningen. Beredningen anser inte att denna befogenhet är tillräckligt motiverad. Sådan fordran mot ställföreträdaren synes i verkställighetshänseende böra jämföras med andra skadeståndskrav.

Minskning av skatteavdrag

Gällande bestämmelser

Om skattskyldig är försatt i konkurs kan lokal skattemyndighet efter ansökan av konkursboet förordna om minskning av skatteavdraget om det kan antas att avdraget är större än som fordras för att den preliminära skatten skall motsvara den slutliga skatten. Den lokala skattemyndigheten skall i

samband därmed meddela beslut om utbetalning till konkursboet av vad som tidigare ev. innehållits för mycket genom skatteavdrag. Förutsättning för att sådan utbetalning skall kunna ske är dock att arbetsgivaren inbetalt det innehållna skattebeloppet (68 § 1 mom. andra stycket UF). Om lokal skattemyndighet meddelat beslut om minskning av skatteavdrag får arbetsgivaren därefter inte tillmötesgå en begäran från arbetstagaren om förhöjt skatteavdrag (41 § 1 mom. UF). Dessa bestämmelser har motsvarande tillämpning efter ansökan av utmätningsman när lön tas i anspråk genom införsel.

Talan mot beslut om minskning av skatteavdrag får föras hos länsstyrelsen genom besvär. Länsstyrelsens beslut kan inte överklagas (85 och 86 §§ UF).

De nya bestämmelserna om utmätning av lön

För att utmätning av lön skall kunna ske fordras f. n., att lönen är tillgänglig för lyftning vid utmätningstillfället. Detta har i praktiken medfört att det endast i undantagsfall kommer i fråga att ta lön i anspråk genom utmätning. Genom de nya bestämmelserna på detta område, som berörts i det föregående, kan utmätning av lön ske redan innan denna är tillgänglig för lyftning. Förfarandet följer i stort sett samma regler som gäller vid meddelande av införsel. Utmätning av lön får på samma sätt som införsel användas inte endast när det gäller lön i civilrättslig mening utan även i fråga om annan ersättning för arbetsinsats av gäldenären under förutsättning att dennes ställning därvid är jämförlig med en arbetstagares. Utmätning kan också ske av belopp som utgår som pension eller livränta. På andra punkter finns däremot väsentliga skillnader mellan införsel och utmätning. Löneutmätning kan sålunda meddelas för betalning av alla slag av fordringar. Möjligheterna till sådan utmätning är begränsade på så sätt, att utmätning under ett och samma kalenderår inte utan gäldenärens medgivande får tillämpas sammanlagt längre tid än tre månader. Denna tid kan dock utsträckas till sex månader om karaktären av den fordran för vilken utmätning sker ger särskild anledning till en sådan förlängning. Utmätning av lön får vidare omfatta endast belopp som uppenbart överstiger vad som går åt för gäldenärens och hans familjs försörjning och till fullgörande av underhållsskyldighet som i övrigt åvilar honom. Detta innebär att gäldenären vid löneutmätning är förbehållen ett beneficium som är avsevärt större än vid införsel. Slutligen bör påpekas att löneutmätning inte, som fallet är med införsel, får ske i periodiskt utgående vederlag för utnyttjande av patent eller av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant eller för överlåtelse av rörelse.

Uppbördsutredningens överväganden

Bestämmelserna rörande minskning av skatteavdrag i samband med konkurs eller införsel (prop. 1967: 130, BeU 53, rskr 336) tillkom efter förslag av uppborädsutredningen i dess betänkande "Skatteavdrag på konkursgäldenärs inkomst" (Stencil Fi 1966: 7). Betänkandet innehåller vissa överväganden beträffande frågan om minskning av skatteavdrag vid utmätning av lön.

Uppbörädsutredningen erinrade om att bestämmelser beträffande minskning av skatteavdrag för preliminär skatt, som görs på konkursgäldenärs lön, ansetts erforderliga framför allt för att hindra gäldenären från att begära större höjning av skatteavdraget än som är motiverat med hänsyn till den slutliga skatten. Därmed minskas konkursboets möjligheter att ta en del av gäldenärens arbetsinkomst i anspråk. Av liknande skäl syntes det utredningen vara önskvärt, att förordnande om minskning av skatteavdrag kunde meddelas när fråga är om utmätning av lön enligt de av lagberedningen föreslagna bestämmelserna.

Med hänsyn till att även skatteavdrag för kvarstående skatt går före utmätning diskuterade utredningen också frågan om möjligheterna att besluta om minskning av sådant skatteavdrag. Enligt utredningen torde dock en minskning av avdrag för kvarstående skatt knappast bli aktuell. Det enda fall man ev. hade att räkna med syntes utredningen vara det då gäldenären underlät att visa upp sin debetsedel på kvarstående skatt för arbetsgivaren. På grund av bestämmelserna om skatteavdrag vid underlåtenhet att förete debetsedel kunde avdraget komma att motsvara mer än den kvarstående skatten. En sådan situation måste dock enligt utredningens mening bli mycket sällsynt. Det borde vidare beaktas, att vad som på detta sätt för mycket innehållits inte betalas ut till gäldenären innan det hos kronofogdemyndigheten undersökts om denne häftar i skuld för skatt m. m. Om så inte var fallet kunde de borgenärer, som begärt utmätning av gäldenärens lön, anvisa det innehållna beloppet till utmätning. Utredningen fann därför inte skäl att föreslå en särskild jämningsregel i fråga om avdrag för kvarstående skatt i samband med utmätning av lön. Utredningen hänvisade vidare till sitt förslag att minskning av skatteavdrag vid införsel skall få avse endast preliminär skatt. Utredningens förslag om minskning av skatteavdrag för preliminär skatt vid konkurs och införsel har godtagits och ligger till grund för de tidigare berörda bestämmelserna i 45 § 3 mom. UF om minskning av skatteavdrag.

Frågan om införande av liknande möjligheter i samband med utmätning av lön har som utredningen förutsatt fått anstå i avvaktan på nya bestämmelser om utmätning av lön.

Departementspromemorian

Enligt promemorian är det uppenbart att vid utmätning av lön enligt de nya bestämmelserna i UL samma regler bör gälla om minskning av skatteavdrag som f. n. gäller vid skattskyldigs konkurs eller införsel på hans lön. Förslag till ändring av 45 § 3 mom. andra stycket UF i enlighet härmed framläggs i promemorian (se bilaga).

Remissyttrandena

Förslaget om minskning av skatteavdrag vid utmätning av lön i vissa fall har lämnats utan erinran. TCO uttalar att möjligheten att besluta om sådan minskning bör användas med viss restriktivitet vid indrivning av avbetalningsskulder med hänsyn till att avbetalningshandeln enligt TCO:s mening inte bör uppmuntras att sälja utan föregående kreditundersökning.

Förbehållsbelopp vid utmätning av överskjutande preliminär skatt

Gällande bestämmelser

I 68 § 6 mom. UF föreskrivs att fordran på överskjutande preliminär skatt — som uppkommer vid avräkning av sådan skatt mot slutlig skatt — och därvid beräknad ränta inte får överlätas särskilt innan beloppet kan lyftas. Utmätning får dock ske utan hinder av denna bestämmelse sedan utmätningsmannen mottagit kreditkortet på den slutliga skatten. För att utmätning skall kunna verkställas i enskilt mål fordras dock att ansökan därom gjorts senast den 1 september under taxeringsåret.

Vid utmätningen gäller vidare en speciell regel om undantagande. När utmätning sker i enskilt mål — bortsett från mål om underhållsbidrag — skall sålunda tas undan ett belopp om 300 kr. I övriga mål, dvs. mål om underhållsbidrag och allmänna mål, skall däremot något undantagande inte göras. Detta sammanhänger med att UL:s bestämmelser om beneficium — såsom de nu är utformade — inte är tillämpliga vid utmätning av annan fordran än bankmedel.

De nya bestämmelserna om förbehållsbelopp vid utmätning

Enligt en beslutad ändring av 65 § UL som träder i kraft den 1 juli 1969 skall gäldenär ha rätt till beneficium även vid utmätning av annan fordran än banktillgodohavande i den mån annat ej är föreskrivet. Beneficium kommer därför att medges även vid utmätning av överskjutande preliminär skatt, såvida inte undantagsbestämmelse införs.

Departementschefen uttalade i förevarande fråga (prop. 1968: 130 s. 113)

att det vid utmätning av fordran på överskjutande skatt inte torde finnas anledning att i enskilda mål beakta gäldenärens eller hans familjs behov av underhåll på annat sätt än som, med visst undantag, sker genom att gäldenären är förbehållen 300 kr. Det fanns inte heller anledning att beträffande de allmänna målen bryta med den ståndpunkt som gällande rätt intagit och göra beneficiumreglerna tillämpliga i dessa fall. En sådan reform skulle tynga arbetet hos kronofogdemyndigheterna i onödan. På grund härav borde en ändring vidtas i UF så att "annan fordran" i 65 § 1 mom. punkt 6 UL i dess lydelse enligt propositionen inte skulle komma att omfatta fordran på sådan överskjutande preliminär skatt, som uppkommer vid avräkning av preliminär skatt mot slutlig skatt.

Departementspromemorian

I överensstämmelse med vad som förordats i prop. 1968: 130 föreslås i promemorian ett tillägg till 68 § 6 mom. UF, varigenom fordran på överskjutande preliminär skatt inte kommer att omfattas av UL:s allmänna beneficiumregel angående fordran. I detta sammanhang har även föreslagits en ändring av 60 § 2 mom. UF.

Det framhålls i promemorian att det föreslagna undantaget avser endast fordran på överskjutande preliminär skatt, som uppkommer vid avräkning av preliminär skatt mot slutlig skatt. I fråga om fordran på skatt som kan uppstå i annan ordning, t. ex. vid omdebitering enligt kammarrättens eller regeringsrättens beslut om nedsättning av taxering, skall däremot gälla UL:s bestämmelser om beneficium.

Remissyttrandena

Förslaget har inte mött några erinringar från remissinstanserna och tillstyrks uttryckligen av *EON. Länsstyrelsen i Malmöhus län* anser det mindre följdriktigt att det undantag från UL:s beneficiumregler, som föreslagits gälla vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt enligt 68 § 1 mom. UF, inte skall avse återbäring av skatt på grund av kammarrättens eller regeringsrättens beslut. *Föreningen Sveriges kronofogdar* kan ej finna några skäl varför undantag från UL:s beneficiumregler ej skall gälla även vid utmätning av skatt i sistnämnda fall.

Förslaget till författningstext

Departementspromemorian

Med hänsyn till att promemorians förslag utmynnat i att införsel bör begränsas till skatter och allmänna avgifter enligt UF, uttalas i promemorian, synes övervägande skäl tala för att bestämmelserna bör få sin plats i

denna förordning och inte i en särskild författning. Om också annan skatt eller avgift anses böra vara införselbar torde särskilda bestämmelser härom böra införas i vederbörlig författning.

Promemorian utmynnår i förslag till ändring av 2 § 3 mom., 45 § 3 mom., 59 §, 60 § 2 och 4 mom., 68 § 6 mom. samt 75, 77 och 77 a §§ UF (se bilaga). Den föreslagna författningstexten ges följande kommentar.

2 § 3 mom. Enligt lagrummets nuvarande lydelse är det inte möjligt att meddela införsel för skogsvårdsavgift om i kvarstående eller tillkommande skatt ingår både sådan avgift och annuitet, eftersom det inte finns någon bestämmelse om det inbördes företrädet mellan avgiften och den ej införselbara annuiteten. Den föreslagna ändringen medför att införsel för kvarstående och tillkommande skatt kan äga rum så länge mer än vad som svarar mot annuiteten kvarstår obetalt. Det bör framhållas att ändringen också avses få till följd att vad som inflyter på grund av utmätning eller konkurs avräknas mot annuiteten först sedan skogsvårdsavgiften blivit täckt.

45 § 3 mom. Genom ifrågavarande tillägg blir det möjligt för lokal skattemyndighet att liksom vid införsel förordna om minskning av skatteavdrag vid utmätning av lön. Härigenom förhindras att gäldenären i avsikt att undandra sig exekution begär större skatteavdrag än som är motiverat med tanke på den slutliga skatten.

59 §. Ändringen är av redaktionell natur.

60 § 2 mom. och 68 § 6 mom. Hänvisningen i 60 § 2 mom. till 68 § 6 mom. och i sistnämnda moment föreslagen ändring innebär att UL:s bestämmelser om beneficium inte blir tillämpliga vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt, som uppkommer vid avräkning av preliminär skatt mot slutlig skatt.

60 § 4 mom. Bestämmelserna om vilka skatter och avgifter enligt UF, som skall vara införselbara, är införda dels i förevarande moment dels i 75, 77 och 77 a §§. I första stycket av förevarande moment upptas sålunda skatt och avgift, som uppräknas i 1 § första stycket samt därå belöpande restavgift, tilläggsavgift eller ränta. Bestämmelsen avser endast skatt som debiterats skattskyldig och skall uttas hos denne, vilket framgår av att skatten skall vara restförd.

Beträffande åtskilliga skatter utanför UF:s ram föreskrivs att vid bristande betalning gäller vad som stadgas i UF om indrivning av restförd skatt. Sådana bestämmelser finns i fråga om bl. a. arvsskatt och gåvoskatt, kungsskatt, allmän varuskatt, stämpelskatt, sjömansskatt och mervärdeskatt. Även beträffande vissa avgifter hänvisas till UF:s bestämmelser om indrivning, såsom angående arbetsgivaravgift (30 § SFS 1962:396), expeditionsavgift (25 § SFS 1964:618), vissa avgifter som tidigare uppburits i samband med den allmänna uppbörden (4 § SFS 1953:685) samt avgifter m. m. som avses i 61 § uppbördskungörelsen den 17 november 1967 (nr 626). Dessa skatter och avgifter är inte enligt förslaget införselbara. Frågan

i vilken utsträckning skatt enligt sjömansskatteförordningen skall vara införselbar torde komma att prövas av 1967 års sjömansskattekommitté.

Det sagda har föranlett en särskild bestämmelse i andra stycket av momentet. Bestämmelsen innebär också att avgift, som skall uppbäras i samband med uppbörden av skatt enligt förordnande med stöd av 1 § andra stycket UF, inte utan vidare blir införselbar som skatt eller avgift enligt 1 § första stycket.

75 §. I paragrafen har intagits uttrycklig föreskrift om att till betalning fastställd preliminär A-skatt får tas ut hos arbetstagaren i samma ordning som restförd skatt. Införsel får alltså meddelas för sådant belopp och därå belöpande restavgift.

77 §. Ändringen är av redaktionell natur.

77 a §. Enligt till paragrafen gjort tillägg får införsel meddelas för att driva in skattebelopp för vilket juridisk persons ställföreträdare är ansvarig.

Bestämmelserna bör träda i kraft samtidigt med den nya InfL, dvs. den 1 juli 1969. Tidigare meddelade beslut om införsel för skatt eller allmän avgift, som enligt de föreslagna bestämmelserna inte får tas ut genom införsel, bör få tillämpas även efter ikraftträdandet till dess utmätningsmannen på begäran av gäldenären eller eljest förordnar att beslutet skall hävas. Övergångsbestämmelser har utarbetats i enlighet härmed.

Remissyttrandena

Erinringar har inte framförts mot principen att bestämmelser om införselbarhet införs i UF. I fall då remissinstanserna har ansett att viss annan skatt än sådan som avses i UF bör vara införselbar, förordas att bestämmelser härom införs i vederbörlig skatteförfattning.

Beträffande promemorians förslag till 60 § 4 mom. UF uttalar *Svea hovrätt* att texten inte synes klart ange de undantag från den föreslagna bestämmelsen som skall gälla enligt promemorian, nämligen beträffande utskiftningsskatt, ersättningsskatt och annuiteter. Hovrätten anser att författningstexten bör förtydligas. Även *kammarrätten* uttalar sig om den föreslagna ändringen av detta författningsrum och ifrågasätter om den fått en godtagbar utformning. Bestämmelsen blir enligt domstolen mer lättförståelig om däri sägs ut, att införsel får äga rum vid indrivning av restförd skatt som anges i 1 § första stycket UF med de undantag som i anslutning därtill synes kunna direkt anges.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Frågornas bakgrund

Enligt gällande InfL kan införsel meddelas för skatter och allmänna avgifter i allmänhet. Den nya InfL, som träder i kraft den 1 juli i år, lämnar däremot öppet vilka skatter och allmänna avgifter som är införselbara. Enligt 1 § punkt 3 denna lag får införsel nämligen äga rum för "skatter och allmänna avgifter i fall som särskilt föreskrives".

Det fordras alltså särskilda bestämmelser om vilka skatter och allmänna avgifter som skall kunna tas ut genom införsel efter den 1 juli 1969.

Samtidigt med att den nya InfL blir gällande, träder i kraft ett par ändringar i UL, som påkallar ändring i uppbördsbestämmelserna. Den ena avser utmätning i lön, som enligt de nya bestämmelserna får ske genom att arbetsgivaren gör avdrag från gäldenärens lön. Det har uttryckts önskemål om bestämmelser som betager gäldenären möjligheten att genom begäran om höjt skatteavdrag förhindra att löneutmätning kan ske. Vidare har genom en ny bestämmelse i UL införts rätt för gäldenär att få tillgodoräkna sig förbehållsbelopp (beneficium) vid utmätning av varje fordran. Föreskriften om förbehållsbelopp innebär att gäldenärens penningbehov under en månad i princip skall vara fredat från utmätning. Regeln gäller om ej annat föreskrivs och frågan huruvida beneficium skall åtnjutas vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt har därför fått aktualitet. Enligt vad departementschefen har uttalat i prop. 1968: 130 bör även i fortsättningen lämpligen gälla de nuvarande bestämmelserna i UF att vid utmätning av överskjutande preliminär skatt undantas från utmätning ett belopp om 300 kr., dock inte när utmätningen sker för skatter m. m., dvs. vid utmätning i s. k. allmänna mål, och inte heller vid utmätning för underhållsbidrag. En promemoria med förslag i dessa frågor har utarbetats inom finansdepartementet och remissbehandlats.

Införsel

Som stöd för utformningen av bestämmelsen i nya InfL att skatter och allmänna avgifter får tas ut genom införsel i fall som särskilt föreskrivs uttalade lagberedningen — vars betänkande Utsökningsrätt III legat till grund för nya InfL — att det f. n. inte är alldeles klart vilka skatter och avgifter som kan tas ut genom införsel och att det är angeläget att klarhet skapas i denna fråga. För detta ändamål fordrades enligt beredningen utförligare bestämmelser än de nuvarande. En direkt uppräknning ansågs åtminstone i viss utsträckning önskvärd. Lagberedningen förde också fram vissa syn-

punkter på frågan huruvida skatter och avgifter över huvud taget borde vara införselbara. Beredningens överväganden, för vilka jag redogjort i det föregående, utmynnade i uttalandet att det inte föreligger tillräckliga skäl att för skatteindrivningen uppställa de restriktioner som beredningen föreslagit i fråga om utmätning av lön. En begränsning borde dock ske så att införsel företrädesvis förbehölls inkomstskatter, mindre avgifter av löpande natur o. d. Det föreföll beredningen naturligt att införsel skulle medges för skatter och avgifter som normalt tas ut genom skatteavdrag enligt UF, varigenom införsel skulle få karaktär av ett fullföljande av uppbördsförfarandet.

I departementspromemorian erinras om ett uttalande av departementschefen i prop. 1968: 130, att även andra än ekonomiska skäl borde gälla vid avgörande av frågan om införsel för skatter och avgifter, särskilt skäl av skattemoralisk natur. I promemorian påpekas att införsel är en bekväm exekutionsform, som visserligen fått mindre ekonomisk betydelse sedan källskattesystemet införts men som å andra sidan vinner i effektivitet genom att nya InfL medger att införsel kan meddelas i flera inkomsttyper än tidigare. Införsel går i allmänhet före utmätning av lön och kan i princip fortgå tills skatten betalats. Genom införsel kan vidare tas i anspråk större del av gäldenärens inkomst än vid utmätning på grund av olika regler om beneficium. Den synpunkten förs fram, att skatteavdrag och införsel kan sägas komplettera varandra på så sätt att uppbördsförfarandet kan anses bli fullföljt genom införsel.

Enligt promemorian är det främst de skatter och avgifter som avses i UF som bör kunna tas ut genom införsel. De skäl som motiverar införsel för dessa skatter och avgifter anses i promemorian inte kunna åberopas när det gäller varuskatt, mervärdeskatt och andra indirekta skatter, som är typiska för rörelse och som uppbärs och indrivs i särskild ordning. Vidare uttalas att skatter och avgifter av personellt slag som har karaktären av engångspåлага, såsom arvs- och gåvoskatt, stämpelskatter och förrättningsavgifter inte skall vara införselbara om man vill se införsel framför allt som en fortsättning av uppbörden enligt UF. Detsamma anses gälla i fråga om automobilskattemedel. För att ta ut dessa skatter och avgifter bör möjligheten att utmäta lön vara tillräcklig.

Promemorian utmynnar i förslaget att införsel skall kunna meddelas för skatter och allmänna avgifter som avses i 1 § första stycket UF. Annuiteter på avdikningslån och på förskott för avlösning av frälseräntor nämns visserligen i detta författningsrum men kan enligt promemorian inte anses vara allmänna avgifter och är därför inte införselbara. Vidare skall innehållen skatt, som inte inbetalts till statsverket, enligt förslaget kunna tas ut genom införsel vid indrivning hos arbetsgivaren eller hos ställföreträdare som är betalningsskyldig för skattebeloppet. Slutligen föreslås i promemorian att preliminär skatt som felaktigt ej innehållits genom skatteavdrag och ej heller erlagts av arbetsgivaren skall kunna tas ut av arbetstagaren

genom införsel. Förslaget innebär en begränsning av de nuvarande införselmöjligheterna genom att från införsel undantas av RFV påförda arbetsgivaravgifter, allmän varuskatt, mervärdeskatt, automobilskatt, trafikomläggningsskatt, stämpelskatt och expeditionsavgift samt avgifter av speciellt slag, såsom jaktvårdsavgift och vissa förrättningsavgifter.

Departementspromemorians förslag har remissbehandlats. Flertalet remissinstanser är helt positiva till förslaget. En instans anser att införsel ej bör få meddelas vid indrivning hos arbetsgivare av innehållen men ej inbetald skatt, medan andra föreslår större eller mindre utvidgning av området för införselbara skatter och avgifter.

Ett par remissinstanser ifrågasätter sålunda med hänsyn till att utestående restantier f. n. visar en ständig ökning om inte området för införselbeslut beträffande skatter och avgifter bör utvidgas i förhållande till vad som föreslagits i promemorian. Det framhålls även att en sådan begränsning av införselmöjligheterna som den föreslagna kan verka stötande på känslan av rättvisa de skattskyldiga emellan. Införsel kan inte ersättas av de nya bestämmelserna om löneutmätning, betonas från annat håll, eftersom löneutmätning dels medför betydligt mer arbete för utmätningsmännen och dels är ett mindre effektivt förfarande än införsel, bl. a. genom tidsbegränsningen och reglerna om ett större förbehållsbelopp vid löneutmätning än vid införsel.

Längst i fråga om införselinstitutets tillämplighet går en remissinstans som anser att det bör kunna tillämpas i alla allmänna mål, dvs. vid indrivning av alla slags skatter och allmänna avgifter. Andra remissinstanser föreslår att även arbetsgivaravgifter som påförs av RFV skall kunna tas ut genom införsel och inte bara de smärre sådana avgifter som ingår i slutlig skatt enligt UF. Flera remissinstanser anser att slopandet av möjligheten att ta ut automobilskatt genom införsel skulle medföra avsevärda olägenheter vid indrivningen av sådan skatt.

Ett par remissinstanser, som tämligen utförligt uppehållit sig vid frågan om införsel för de indirekta skatterna, har med hänsyn till att införsel inte anses kunna meddelas för s. k. punktskatter godtagit den i promemorian framförda meningen att införselbarhet inte bör tilläggas sådana skatter. Däremot görs gällande att mervärdeskatt liksom f. n. allmän varuskatt bör vara införselbar. Bl. a. framförs den synpunkten, att mervärdeskattesystemet liksom källskatten bygger på företagarnas medverkan och att möjlighet till införsel även för mervärdeskatten får anses ha en avsevärd skattemoralisk effekt.

Den i promemorian intagna ståndpunkten att annuiteter som avses i 1 § UF inte är att anse som allmänna avgifter och därför inte kan tas ut genom införsel anser en remissinstans vara diskutabel. Det framhålls att praktiska olägenheter uppstår om dessa annuiteter som ju påförs debetsedeln inte blir införselbara. Från annat håll understryks bl. a., att man i praktiken inte

gjort skillnad mellan annuiteter och skogsvårdsavgifter utan använt införsel i bägge fallen. Att införa olika bevakningsrutiner för annuiteter och för skatter skulle medföra svårigheter särskilt med hänsyn till att större automatik planeras inom indrivningsarbetet.

För egen del vill jag till att börja med hänvisa till att syftet med att införselbara skatter och allmänna avgifter i fortsättningen skall uttryckligen anges är att skapa större klarhet i fråga om införselbarhet för sådana fordringar. Det förefaller naturligt att man därvid överväger de synpunkter och principer som bör vara vägledande vid bedömningen om en skatt eller avgift skall kunna tas ut genom införsel. Vad som i detta hänseende anförts i promemorian visar att det föreligger alldeles särskilda skäl att medge införsel för UF:s skatter och allmänna avgifter. Detta förhållande synes mig dock inte tillräckligt för att, såsom föreslagits i promemorian, begränsa införselinstitutet till skatter och avgifter av sistnämnda slag. Jag vill understryka att införsel är den effektivaste exekutionsformen och av flera skäl inte kan ersättas med det nya förfarandet utmätning av lön, bl. a. därför att införsel kan ske i flera slag av inkomst än där utmätning av lön kan göras. Detta har särskild betydelse när indrivning sker hos annan än löntagare. Att införsel normalt inte kan meddelas för skatter och avgifter som påförs endast rörelseidkare, jordbrukare m. fl. — därför att dessa vanligen inte har inkomst där införsel kan ske — behöver inte utesluta att sådana skatter eller avgifter görs införselbara. Det kan nämligen ha en avsevärd skattemoralisk effekt att införsel kan ske även hos sådan skattskyldig om detta är praktiskt möjligt, t. ex. då rörelseidkare övergår till att vara löntagare i sitt eget bolag till vilket han överlåtit sin rörelse. Den skattemoraliska effekten torde ha större betydelse ju flera det är som har att erlægga den ifrågavarande skatten eller avgiften.

Jag är således inte benägen att inta den principiella ståndpunkten att skatter och avgifter som påförs endast rörelseidkare e. d. bör tas undan från införselmöjligheten. En lämplig utgångspunkt för frågans avgörande är enligt min mening i stället, att sådana skatter och allmänna avgifter som f. n. brukar tas ut genom införsel även i fortsättningen bör vara införselbara om inte särskilda skäl talar emot.

Behovet av att kunna meddela införsel för allmän varuskatt, mervärdeskatt, automobilskatt och trafikomläggningsskatt har omvitnats av vissa remissinstanser. Jag föreslår att den nuvarande införselmöjligheten för dessa skatter även skall gälla i fortsättningen. Vidare bör, såsom föreslagits, UF:s skatter och allmänna avgifter kunna tas ut genom införsel. Gentemot detta förslag har remissinstanserna framfört endast detaljanmärkingar, som jag ämnar beröra i det följande.

Beträffande annuiteter som avses i UF vill jag erinra om att lagberedningen uttalat att de inte är att anse som allmänna avgifter. Jag ansluter

mig till denna uppfattning, vilken innebär att annuiteterna inte är införselbara fordringar. Detta synes f. ö. ha en begränsad betydelse.

I praxis har ansetts att de indirekta skatter som kontrollstyrelsen administrerar inte kan tas ut genom införsel. Styrelsen har uttalat att den för sin del inte påkallar ändring i denna praxis. Med hänsyn härtill vill jag f. n. inte förorda införselmöjlighet vid indrivning av punktskatter. Beträffande arvs- och gåvoskatt, som inte heller de f. n. anses kunna tas ut genom införsel, ligger det nära till hands att inta samma ståndpunkt. Dessa skatter bör enligt min mening inte heller i fortsättningen vara införselbara. Något tveksam är jag inför frågan om införselbarhet för arbetsgivaravgifter som påförs av RFV. Dessa är f. n. införselbara, vilket emellertid i praktiken inte synes ha haft någon som helst betydelse. För indrivning av arbetsgivaravgifter som påförs debetsedel — i princip avgifter under 1 000 kr. — bör även framgent införsel kunna meddelas, bl. a. av rent praktiska skäl. Det är nämligen inte tekniskt möjligt att vid indrivningen särskilja dessa avgifter från annat som påförts debetsedel och restförts. Jag anser emellertid inte att tillräckliga skäl har lagts fram för att de av RFV debiterade arbetsgivaravgifterna alltjämt skall vara införselbara. Inte heller vill jag f. n. förorda bestämmelser om att införsel skall kunna meddelas för stämpelskatt och avgifter av engångskaraktär, såsom expeditionsavgifter och förrättningsavgifter.

Vid indrivning av sjömansskatt bör föreligga samma införselmöjligheter som förordats i fråga om UF:s skatter. Jag återkommer närmare till frågan härom i samband med specialmotivering till författningsförslag som utarbetats inom finansdepartementet och som, vad beträffar ändringar i UF, i stort sett överensstämmer med promemorians förslag.

Enligt 8 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt gäller att Konungen meddelar erforderliga bestämmelser i fråga om inbetalning och indrivning samt ersättning för indrivning av sådan skatt. Med stöd av denna fullmakt torde erforderliga föreskrifter om införsel för automobilskatt böra införas i kungörelsen den 12 december 1924 (nr 513) angående uppörd av automobilskatt m. m.

I förhållande till nuvarande praxis innebär vad jag nu förordat, att arbetsgivaravgifter som påförs av RFV, stämpelskatter och expeditionsavgifter samt avgifter av speciellt slag, såsom jaktvårdsavgift och vissa förrättningsavgifter, i fortsättningen inte blir införselbara.

Minskning av skatteavdrag

Lokal skattemyndighet kan f. n. förordna om minskning av skatteavdrag när den skattskyldige är försatt i konkurs. Genom bestämmelsen härom, som finns i 45 § 3 mom. UF, avses att förhindra att konkursboet — genom att den skattskyldige begärt höjning av skatteavdrag — undandras

möjligheten att utfå den del av lönen som den skattskyldige inte behöver för sitt uppehälle. Samma rätt för lokal skattemyndighet att förordna om minskning av skatteavdrag föreligger vid införsel och föreslås i departementspromemorian också skola gälla vid utmätning av lön.

Ingen remissinstans har haft något att invända mot förslaget i denna del. En remissinstans uttalar dock förhoppningen att den föreslagna bestämmelsen kommer att tillämpas restriktivt vid utmätning för avbetalningsskulder.

Jag delar uppfattningen att den föreslagna bestämmelsen bör införas. Det torde ligga i sakens natur att den tillämpas med viss restriktivitet, eftersom för dess tillämpning torde fordras att skatteavdraget alldeles klart är större än vad som behövs för att den preliminära skatten skall motsvara den slutliga.

Förbehållsbelopp vid utmätning av överskjutande preliminär skatt

Enligt den nya lydelsen av 65 § 1 mom. punkt 6 UL, som träder i kraft den 1 juli 1969, har gäldenär rätt till förbehållsbelopp även vid utmätning av annan fordran än banktillgodohavande, i den mån annat ej är föreskrivet. Vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt gäller f. n. inte något beneficium, dock undantas från utmätning 300 kr. i s. k. enskilda mål när inte fråga är om utmätning för underhållsbidrag. Det uttalades av departementschefen i samband med att förslag till nya bestämmelser om beneficium lades fram (prop. 1968:130 s. 113), att det inte fanns anledning att göra de nya beneficiumreglerna tillämpliga vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt. Bl. a. skulle detta tynga arbetet hos kronofogdemyndigheterna i onödan.

I departementspromemorian har föreslagits ett tillägg till 68 § 6 mom. UF, varigenom de nya beneficiumreglerna om utmätning av fordran inte blir tillämpliga vid utmätning av sådan skattefordran som här avses.

Förslaget har inte mött några erinringar från remissinstanserna och tillstyrks uttryckligen av EON. Ett par remissinstanser anser det mindre följdriktigt att undantaget från UL:s beneficiumregler inte skall gälla också vid återbäring av skatt som följd av utslag i skattemål i högre instans.

Som framgått av det föregående har departementschefen i prop. 1968:130 ansett att UL:s nya beneficiumregler inte behöver tillämpas vid utmätning av överskjutande preliminär skatt. Departementschefen uttalade att det vid utmätning av sådan skatt inte fanns anledning att beakta gäldenärens eller hans familjs behov av underhåll utöver vad som gäller om undantag av 300 kr. från utmätning i enskilda mål som avser annat än underhållsbidrag.

Om inte annat föreskrivs kommer dessa regler om förbehållsbelopp att gälla vid utmätning av annan skatteåterbäring än överskjutande preliminär

skatt. Liknande skäl som de nyss återgivna kan emellertid åberopas för att undanta varje restitution av skatt enligt UF från beneficiumreglerna. Om dessa regler kommer att gälla vid utmätning av annan skatteåterbäring än återbetalning av överskjutande preliminär skatt, skulle kronofogdemyndigheterna åsamkas arbete för iakttagande av beneficiet, oftast utan resultat. Fordran på restituerad skatt utmäts vanligen för gamla skatteskulder. Utmätning i enskilda mål av fordran på skatteåterbäring förekommer praktiskt taget endast i fråga om fordran på överskjutande preliminär skatt. Efter övervägande av de olika synpunkter som kan anläggas på frågan vill jag förorda att vid utmätning av fordran på skatteåterbäring enligt UF generellt skall vara tillämpliga de nuvarande reglerna om utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt i stället för UL:s beneficiumregler. Bl. a. med hänsyn till att undantaget om 300 kr. i fortsättningen mer än hittills får karaktär av beneficium vill jag föreslå att beloppet höjs till 500 kr.

Ett par andra erforderliga ändringar av 68 § 6 mom. UF ämnar jag återkomma till i det följande.

Övriga frågor

De övriga frågor som jag ämnar beröra i det följande avser bl. a. framställningen från EON om förenklat system vid indrivning av små skatteposter och från SAF angående befrielse i vissa fall från skyldighet för arbetsgivare att underteckna eller signera uppgift om innehållen skatt, som jag inledningsvis omnämmt. Framställningarna föranleder mig att förorda vissa ändringar i 66 § resp. 43 § 1 mom. UF. Vidare vill jag förorda vissa bestämmelser i 41 och 46 §§ UF rörande iakttagandet av beslut om ändring av skatteavdrag vid löneutbetalning. Övriga ändringar i UF som jag kommer att förorda och som inte betingats av departementspromemorians förslag är av huvudsakligen teknisk natur.

I promemorian har föreslagits en komplettering av 60 § 2 mom. UF. Den innebär att gällande föreskrifter om undantag från UL:s bestämmelser vid utmätning för skatt kompletteras med en hänvisning till 68 § 6 mom. UF om undantag från beneficiumreglerna vid utmätning av fordran på överskjutande preliminär skatt. Enligt min mening är den föreslagna hänvisningen överflödigt och i viss mån vilseledande, eftersom författningsrummet gäller vid utmätning av fordran på överskjutande skatt även när utmätningen sker för annan fordran än skatt.

Innan jag går in på de särskilda bestämmelserna i de förslag till författningsändringar som utarbetats inom finansdepartementet vill jag beröra en fråga om samordning av pensionsutbetalning och skattelikvid, som föranlett rskr 1966: 96. I skrivelsen har riksdagen som sin mening velat ge tillkänna vad andra lagutskottet anfört med anledning av motioner som hänför sig till den omständigheten, att folkpension utbetalas tidigast den 15 i varje månad

medan uppbördsterminen går ut den 13 i uppbörds månaden. Utskottet (2LU 1966: 24) har ansett att det skulle innebära vissa fördelar för folkpensionärer som har B-skatt om möjlighet skapades för dem att använda den pension, som utbetalas under uppbörds månaden, till likvid vid samma månads skatteuppbörd. Det borde därför i lämpligt sammanhang övervägas åtgärder i syfte att underlätta inbetalningen av skatt för dessa folkpensionärer.

Den berörda framställningen avser det relativa fåtal folkpensionärer vars inkomstförhållanden är sådana att de, utan att ha rätt till tjänstepension, livränta e. d., taxerats till inkomstskatt. De har därför debiterats B-skatt. Det rör sig alltså här om skattskyldiga med ej obetydliga inkomster vid sidan av folkpensionen. Jag anser inte att den fördel, som det för denna grupp skulle innebära att få betala skatten i samband med att de lyfter folkpensionsbeloppet den 15 i uppbörds månaden, uppväger de nackdelar som en förlängning av uppbördsterminen skulle innebära för skatteuppbörden. Folkpensionär som har annan pension, livränta e. d. och smärre inkomster dessutom behöver inte övergå till B-skatt utan kan genom att begära höjt skatteavdrag åstadkomma att kvarstående skatt inte uppkommer. Riksdagens skrivelse synes därför inte böra föranleda någon åtgärd.

Specialmotivering

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272), förordning om ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt, förordning om ändring i förordningen den 17 maj 1963 (nr 116) om trafikomläggningsskatt, förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt. Jag ämnar nu närmare kommentera de särskilda bestämmelserna i förslagen.

Uppbördsförordningen

1 §. Paragrafen bör ändras med hänsyn till dels att byggnadsforskningsavgift ingår i arbetsgivaravgift (jfr 2 § förordningen den 18 december 1959, nr 552, angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.) dels att enligt 3 § lagen den 2 juni 1961 (nr 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering i dess lydelse enligt lagen den 6 december 1968 (nr 612) avgifter enligt lagen fr. o. m. år 1969 skall uppbäras i samma ordning som arbetsgivaravgifter, dvs. i vissa fall tillsammans med skatt enligt UF.

2 § 3 mom. Förslaget är en förenkling av departementspromemorians motsvarande författningsförslag. Det kan anses självklart att bestämmelsen gäller endast under förutsättning att annuitet eller skogsvårdsavgift ingår i slutlig eller tillkommande skatt. Förslaget innebär att annuitet skall anses

sist betald av det som debiterats. Härigenom blir det möjligt att beräkna det belopp av den restförda skatten som kan tas ut genom införsel.

27 § 1 mom. Förslaget betingas dels av den föreslagna lydelsen av 1 §, dels av den gällande lydelsen av 2 § 4 mom., enligt vilket den *beskattningsbara* inkomsten till statlig inkomstskatt är avgörande för debitering av sjukförsäkringsavgift i fall som där avses.

41 § 2 mom. Det saknas f. n. bestämmelse i UF beträffande arbetsgivares skyldighet att tillämpa beslut om befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag på grund av existensminimum. Sådant beslut skall enligt förslaget tillämpas fr. o. m. det avlöningstillfälle som inträffar sedan en vecka förflutit från det arbetsgivaren fått del av beslutet. Särskilt på grund av att automatisk databehandling (ADB) har börjat tillämpas alltmer för löneutbetalning, kan det emellertid vara svårt att inom en så kort tid som en vecka justera en planerad löneutbetalning. Enligt förslaget skall arbetsgivaren i efterhand, inom fyra dagar efter avlöningstillfället, utbetala till den skattskyldige vad som tillkommer denne i fall då beslut om ändrat skatteavdrag inte har kunnat iakttas vid själva avlöningstillfället. En motsvarande bestämmelse föreslås i 46 § 3 mom.

43 § 1 mom. I den inledningsvis berörda skrivelsen har SAF uttalat önskemål om en ändring av arbetsgivares skyldighet enligt 43 § UF att underteckna eller signera uppgift om avdragen skatt för arbetstagare. Föreningen åberopar uttalanden från ett par håll att de betydande tidsvinster, som uppnås för arbetsgivare med ett större antal anställda vid övergång till data- eller hålkortsbehandling, till viss del går förlorade genom att denna behandling måste följas av ett relativt tidsödande arbete med underskrift eller signering. SAF ifrågasätter om inte kravet på undertecknande eller signering kan slopas såväl i fall där uppgiften tecknas direkt på debetsedeln som då annat tillvägagångssätt tillämpas och föreslår en utredning av denna fråga.

Riksskattenämnden och CFU har efter remiss yttrat sig över denna hemställan. Riksskattenämnden tillstyrker att den begärda utredningen kommer till stånd och framför även vissa förslag till förenkling av uppgiftsskyldigheten för företag som använder data- eller hålkortsmaskiner i sin löneredovisning. CFU har inte något att erinra mot att arbetsgivare som äger rätt att tillämpa s. k. summarisk redovisning enligt 53 § UF befrias från skyldigheten att lämna uppgift om avdragen preliminär skatt på debetsedel och att underskriva eller signera sådan uppgift. Sådan befrielse bör enligt nämnden avse även kvarstående skatt i fall då arbetstagaren kvarstår i sin anställning vid utgången av sista avdragsperioden. Nämnden finner det mera tveksamt om skyldighet att underteckna eller signera uppgift om innehållen skatt kan tas bort för andra arbetsgivare än de nämnda.

För att arbetsgivare skall få tillstånd till s. k. summarisk redovisning krävs att han har välordnad avlöningsbokföring. Jag kan därför ansluta

mig till CFU:s förslag i princip. Emellertid har det visat sig att vissa arbetsgivare, trots att de fått sådant tillstånd, efter övergång till data- eller hålkortsredovisning av praktiska skäl inte begagnat sig av tillståndet. Även sådana bör givetvis kunna medges den nu avsedda befrielsen, som dock inte bör avse uppgift om innehållen kvarstående skatt i fall då arbetstagaren slutat anställningen före utgången av avdragsperioden. Med hänsyn till att den nye arbetsgivaren bör kunna beräkna de avdrag han skall göra, måste i sådant fall ovillkorligen krävas att uppgiften lämnas på debetsedeln och undertecknas eller signeras. Befrielse som nu avses bör kunna medges viss grupp av arbetsgivare generellt.

Det bör ankomma på CFU att medge befrielse i de fall och hänseenden som angetts. Bestämmelse härom föreslås skola tas in i 43 § UF. Den berörda skrivelsen från SAF och remissyttrandena över den bör överlämnas till den utredning angående arbetsgivarnas uppbörds- och uppgiftsskyldighet som riksdagen begärt. Utredningen avses komma att tillsättas inom den närmaste tiden.

45 § 3 mom. Ändringen motsvarar departementspromemorians förslag och har kommenterats i det föregående.

46 § 3 mom. Beslut om jämkning, vartill räknas också beslut om minskning av skatteavdrag enligt 45 § 3 mom., skall f. n. tillämpas av arbetsgivaren med början vid det avlöningstillfälle som infaller näst efter det en vecka förflutit från det beslutet överlämnats till honom. När arbetstagare själv begär förhöjt skatteavdrag hos arbetsgivaren är däremot motsvarande tidrymd två veckor (41 § 1 mom.). Den föreslagna ändringen innebär att det sistnämnda skall gälla också för tillämpning av jämkningsbeslut vid utbetalning av lön, utom i det fall då skatteavdraget skall nedsättas och det inte är fråga om minskning av skatteavdrag enligt 45 § 3 mom. I undantagsfallet föreslås att motsvarande tid skall vara en vecka med möjlighet för arbetsgivaren att med hänsyn till jämkningsbeslutet justera skatteavdraget inom fyra dagar efter själva avlöningstillfället, i enlighet med vad som föreslagits vid befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag på grund av existensminimum. Nu föreslagna ändring betingas bl. a. av att ADB-metoden i ökad utsträckning har kommit till användning för löneutbetalningar.

49 § 1 mom. Lokal skattemyndighet kan bevilja skattskyldig anstånd med betalning av skatt bl. a. om den skattskyldige anfört besvär över taxeringen och taxeringsintendenten helt eller delvis tillstyrkt besvären eller ansökan om anstånd. Enligt anvisningarna till 49 § får lokal skattemyndighet begära yttrande av taxeringsintendenten över ansökan om anstånd. I fall då taxeringsintendenten ännu inte yttrat sig över besvären, kan alltså anstånd medges om denne tillstyrkt ansökningen. Bestämmelsen, som har föranlett viss tveksamhet i tillämpningen, har sin egentliga betydelse i fråga om besvär över taxeringsnämnds beslut, där taxeringsintendenten ofta inte hunnit yttra sig över besvären när ansökan om anstånd görs. Den föreslagna änd-

ringen innebär att anstånd på grund av taxeringsintendentens tillstyrkan av sådan ansökan begränsas till att avse besvär över taxeringsnämnds beslut.

58 § 2 mom. Förslaget innebär en formell ändring.

59 §. Med hänsyn till att UL:s bestämmelser om fordran som får uttas genom utmätning inte innefattar skattefordran, synes det påkallat med en uttrycklig föreskrift att utmätning får ske vid indrivning av skatt m. m. enligt UF. Föreskrift bör införas om att också indrivning av restavgift m. m. som belöper på skatt sker enligt de bestämmelser som gäller vid indrivning av skatten.

60 § 4 mom. Ett par remissinstanser har ansett att departementspromemorians förslag inte tillräckligt klart anger vilka skatter enligt 1 § UF som inte är införselbara. Det föreslås att bestämmelsen i förevarande moment förtydligas genom att de undantag från införselbarhet för UF:s skatter och avgifter som skall gälla enligt promemorians förslag uttryckligen anges.

Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, som nämns i 1 § UF, kan inte tas ut genom införsel eftersom dessa skatter påförs endast juridisk person. Nya InfL äger inte tillämpning om gäldenären är juridisk person. Ett undantagande av utskiftningsskatt och ersättningsskatt i 60 § 4 mom. synes därför bli vilseledande och borde i vart fall kompletteras med undantag även för restförd skatt som påförts juridisk person. Liknande resonemang gäller beträffande annuitet, som enligt vad tidigare uttalats inte kan anses vara allmän avgift, dvs. inte vara införselbar fordran. Förslaget innebär däremot att alla avgifter som anges i 1 § första stycket är att anse som allmänna avgifter. Att införsel kan meddelas för restavgift, tilläggsavgift och ränta som belöper på restförd skatt följer av det föreslagna andra stycket i 59 §.

62 §. Den föreslagna ändringen innebär endast en höjning av beloppsgränsen för skattefordran som normalt inte bör föranleda konkursansökan. Den nuvarande beloppsgränsen om 100 kr., som fanns redan i 1945 års UF, föreslås höjd till 300 kr.

65 §. Ändringen betingas av nya InfL.

66 §. EON har i den skrivelse som berörts i inledningen påtalat att de belopp som överlämnas för indrivning till kronofogdemyndighet kraftigt ökar år från år. Ökningen av arbetsvolymen har visat sig särskilt kännbar för fältpersonalen i de större städerna och vissa distrikt kring Stockholm. Nämnden uttalar bl. a. att, om tillfredsställande indrivningsresultat skall kunna erhållas med tillgängliga personalresurser, fältpersonalen bör få möjlighet att ägna mer tid än vad som är fallet åt gäldenärer med större skuld till statsverket. Nämnden framhåller riskerna av att exekutiva åtgärder inte följer snabbt efter restföreläggning av de större skuldbeloppen. Allmänt sett bör enligt nämnden gälla, att kostnaderna för indrivning av en statsverkets fordran bör stå i rimlig proportion till fordringsbeloppet.

De nuvarande villkoren för avskrivning av skatt i UF är i huvudsak de-

samma oavsett de restförda beloppens storlek. För avskrivning fordras i princip att den skattskyldige saknar utmätningsbara tillgångar och att införsel för skatten inte kan äga rum. Arbetsbesparing skulle enligt EON åstadkommas om avskrivningsvillkoren differentierades på visst sätt med hänsyn till beloppens storlek. Nämnden föreslår att poster understigande 25 kr. skall få avskrivas om krav på betalning inte resulterat i likvid och särskilda omständigheter för ytterligare åtgärder inte föreligger. För poster mellan 25 och 100 kr. föreslås att indrivningsåtgärder begränsas till krav, införsel, kvittning mot överskjutande preliminär skatt, utmätning i sådan skatt och bevakning i konkurs. Nämnden hemställer att 66 § UF ändras på sätt som förslagets genomförande betingar.

Som framgått av det föregående har skrivelsen remissbehandlats.

RFV anser det sannolikt att den ökning av indrivningsförlusterna som de föreslagna åtgärderna skulle medföra inte skulle påverka socialförsäkringens ekonomi i nämndvärd mån, i vart fall om dessa åtgärder kan beräknas leda till förbättrat indrivningsresultat beträffande större poster. *RRV* uttalar bl. a. att erfarenheten knappast ger belägg för att personalresurserna för skatteindrivning skulle vara otillräckliga i flertalet av landets distrikt. Verket uttalar vissa farhågor beträffande konsekvenserna av förslagets genomförande. En inskränkning av åtgärder för indrivning av småbelopp kan enligt verket tämligen snart leda till minskad betalningsfrekvens för sådana belopp, i första hand på indrivningsstadiet men också vid den ordinarie uppbörden. Det finns dessutom, uttalar *RRV*, inte tillräckliga skäl för antagande att gäldenär som debiterats kvarstående skatt under 100 kr. i regel saknar utmätningsbara tillgångar. Verket, som ifrågasätter om man bör anlägga en rent företagsekonomisk syn på skatteindrivningen, säger sig inte kunna tillstyrka en sådan ändring av avskrivningsbestämmelserna i UF att generellt endast kontorsmässiga åtgärder skulle erfordras vid indrivning av poster som inte överstiger 100 kr., men anser att anspråken på utmätningsundersökningens fullständighet bör kunna ställas lägre i fråga om obetydliga skattebelopp och beträffande gäldenärer som i annat sammanhang blivit föremål för sådan undersökning. Även *CFU* anser att man inte kan bortse från att indrivning är ett tvångsmedel, vars preventiva verkan är av väsentlig betydelse. Nämnden avråder från att direkt i UF anges under vilka omständigheter skatteindrivning av småbelopp kan underlåtas, men anser att möjlighet bör finnas att kunna förordna om avskrivning även i andra fall än dem som f. n. anges i förordningen. *CFU* föreslår en allmän bestämmelse att avskrivning får ske när särskilda omständigheter föranleder därtill och att central myndighet, förslagsvis *RRV*, bemyndigas meddela föreskrifter därom. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser det angeläget att även små skattebelopp bevakas i lämplig omfattning och anser att i varje fall beloppsgräns för förenklad indrivning inte bör anges i UF. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* och *Stockholms stads uppbördsverk* har i stort sett inte haft något att invända mot EON:s förslag.

För egen del vill jag närmast ansluta mig till de uttalanden som gjorts av RRV och CFU. Jag anser det av flera skäl angeläget att även smärre skattebelopp blir föremål för indrivning i vanlig ordning, liksom uppbörd genom skatteavdrag sker av kvarstående skatt som skall tas ut, dvs. inte understiger 10 kr. Vidare måste tas hänsyn till att UF:s föreskrifter om avskrivning har ett vidsträckt tillämpningsområde. Enligt förordningen den 17 december 1965 (nr 852) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter gäller föreskrifterna beträffande alla skatter. Å andra sidan kan man inte bortse från behovet av särskilda åtgärder för att nedbringa arbetsbalansen hos kronofogdemyndigheterna i vissa distrikt. Förenklade villkor för avskrivning av skattebelopp under 300 kr. bör därför i vissa fall kunna föreskrivas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. Sådana föreskrifter bör framför allt avse lättnader i kravet på att misslyckat utmätningförsök skall föregå avskrivningsbeslut. Jag föreslår att en bestämmelse som möjliggör meddelande av sådana föreskrifter införs i 66 §.

I övrigt bör avskrivningsbestämmelserna i UF också avse ränta enligt förordningen. Den beloppsgräns som i princip gäller för indrivning av skatt i utlandet bör höjas från 200 till 300 kr.

Enligt gällande praxis blir preskriberad skatt föremål för avskrivning. Detsamma gäller skattefordran som bortfallit på grund av antaget ackord (jfr prop. 1965: 160 s. 63). Denna praxis bör komma till uttryck i författningen. I sistnämnda fall bör inte gälla vad som föreskrivits om att viss tid skall förflyta innan avskrivning får ske.

Bestämmelserna i 66 § föreslås ändrade i enlighet med det anförda.

67 §. Förslaget till ändring av första stycket är en konsekvens av vad som föreslagits beträffande avskrivning av ränta. Den föreslagna ändringen av andra stycket medför ingen ändring av praxis, men synes böra genomföras särskilt med hänsyn till de föreslagna reglerna om avskrivning av preskriberad eller på grund av ackord bortfallen skattefordran.

68 § 4 mom. Enligt författningsrummet kan skatt som skall restitueras i vissa fall innehållas i avbidan på att tillkommande skatt påförs på grund av beslut av prövningsnämnd om höjd taxering eller om eftertaxering eller av länsstyrelse om höjd debitering. Förslaget innebär att skatt får innehållas också i avbidan på beslut av lokal skattemyndighet om rättelse av taxeringslängd, enligt 72 a § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623), eller om höjd debitering.

68 § 6 mom. I det föregående har motiverats ståndpunkten att beneficiet enligt den nya 65 § UL inte skall gälla vid utmätning av fordran på skatt eller ränta som skall återbetalas enligt UF.

F. n. kan överskjutande preliminär skatt utmätas sedan kreditkort på slutlig skatt kommit utmätningssmannen tillhanda, vilket bl. a. innebär att utmätning kan ske intill dess debetsedeln på slutlig skatt har sänts till den skattskyldige. ADB-systemet för debitering av skatt som numera tillämpas medför emellertid stora praktiska olägenheter för utmätning av överskju-

tande preliminär skatt efter den tidpunkt då kronofogdemyndigheten sänt meddelande till länsstyrelsen om skattskyldiga som tillgodoförts sådan skatt och häftar för restförd skatt. Kreditkort förekommer numera inte, utan avstämningen sker med hjälp av särskilda uppgifter på skattskyldiga som har överskjutande preliminär skatt. I samband med genomgång av dessa uppgifter görs också utmätning av sådan skatt. Förslaget innebär att utmätning av överskjutande preliminär skatt inte får ske innan kronofogdemyndighet erhållit dessa förteckningar från länsstyrelsen och inte heller sedan förteckningarna återsänts dit och innan beloppet kan lyftas.

69 § 2 mom. Överskjutande preliminär skatt som i princip skall återbetalas kan i vissa fall innehållas i avvaktan på att tillkommande skatt skall påföras (68 § 4 mom. andra stycket). Det kan vara svårt att exakt beräkna storleken av den tillkommande skatt som kommer att påföras och det inträffar därför att överskjutande skatt innehålls med större belopp än vad som sedermera påförts som tillkommande skatt. I sådant fall återbetalas givetvis den del av den innehållna överskjutande skatten som inte tas i anspråk. F. n. utgår inte ränta vid sådan restitution. Den föreslagna ändringen innebär att restitutionsränta skall beräknas vid utbetalning av överskjutande preliminär skatt i nämnda fall.

70 § 1 mom. För efterkrav på skatt som ej debiterats eller debiterats med för lågt belopp gäller särskilda villkor enligt förevarande paragraf. För att betalningsskyldighet skall föreligga skall dels krav vara delgivet den skattskyldige inom viss tid och dels beslut om hans betalningsskyldighet vara meddelat inom viss tid efter det kravet anställdes. Samma villkor gäller för efterkrav på preliminär skatt som gottskrivits med för högt belopp och felaktigt restituerats.

Bestämmelserna hänför sig till ett förfarande som ursprungligen reglerades i den numera upphävda (se SFS 1961: 313) kungörelsen den 17 december 1920 (nr 840) angående anställande av reservationskrav (jfr prop. 1945: 370 s. 244). Redogörare skulle anställa reservationskrav hos den skattskyldige för anmärkt skattebelopp, vid ansvar av ersättning för kronans förlust. Numera framställs vanligen inte krav hos den skattskyldige innan hans betalningsskyldighet är prövad. Betalningsskyldigheten fastställs i de allra flesta fall genom utfärdande av debetsedel på tillkommande skatt.

Med hänsyn härtill bör bestämmelserna förenklas. Det torde inte finnas anledning att göra skillnad på efterkrav för felaktigt restituerad preliminär skatt och annan felaktig restitution. Den föreslagna preskriptionstiden utgör fyra år efter det uppbördsår under vilket skatten rätteligen skolat debiteras eller felaktigt restituerats. Bestämmelsen avser således den tidrymd inom vilken betalningsskyldighet kan åläggas i förevarande fall. Även för dessa gäller de i 71 § föreskrivna preskriptionstiderna för indrivning av skatter, vanligen fem år efter utgången av det uppbördsår, under vilket skatten skolat erläggas enligt verkställd debitering.

75 §. Om arbetsgivare felaktigt underlåtit att göra skatteavdrag, skall skatten visserligen inte kunna tas ut av denne genom införsel men väl av arbetstagaren. Att beloppet får tas ut som restförd skatt enligt förslaget innebär att bestämmelserna om indrivning i bl. a. 59 och 60 §§ förslaget blir tillämpliga.

77 §. Lämpligheten av att, som föreslagits i departementspromemorian, införsel skall få äga rum för uttagande av skattebelopp som arbetsgivare innehållit genom skatteavdrag men inte inbetalt har vitsordats av flertalet remissinstanser. Jag ansluter mig till denna mening med hänsyn till den skattemoraliska effekten av en sådan bestämmelse. Förevarande paragraf föreslås ändrad i överensstämmelse härmed.

77 a §. Förslaget innebär att införselmöjlighet införs för skatt som ställföreträdare för juridisk person ålagts betala sedan han uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att inbetala innehållet belopp. För bestämmelsen talar med ännu starkare skäl de synpunkter som angetts beträffande förslaget till ändring av 77 §, enär ställföreträdare oftare än arbetsgivare torde ha inkomst som kan tas i anspråk genom införsel.

83 §. Förslaget avser endast rättelse av ett tryckfel.

Övergångsbestämmelserna. Enligt punkt 2 av övergångsbestämmelserna till nya InfL skall beslut om införsel som är gällande vid den nya lagens ikraftträdande tillämpas enligt sitt innehåll även därefter, om ej utmätningssmannen bestämmer annat. Detta gäller givetvis även införsel för skatt och allmän avgift. I princip bör beslut om införsel för sådan skatt eller avgift, som inte kan tas ut genom införsel efter ikraftträdandet, hävas. Det kan emellertid inträffa, att gäldenären ej anser sig betjänt av att löpande införsel avbryts. I sådana fall bör införseln kunna fortgå även efter ikraftträdandet.

Överskjutande preliminär skatt enligt 1968 års taxering som innehållits i avvaktan på höjd taxering eller debitering torde restitueras såväl före som efter ikraftträdandet den 1 juli 1969. Samma bestämmelse om restitutionsränta bör emellertid gälla i båda fallen. I en övergångsbestämmelse föreslås därför att ränta skall utgå på innehållen överskjutande preliminär skatt enligt 1968 års taxering även om den restituerats före ikraftträdandet.

Att 70 § 1 mom. i sin äldre lydelse skall gälla efter ikraftträdandet i vissa fall föreslås med hänsyn till att det är tänkbart, ehuru inte särskilt troligt, att efterkrav även under den sista tiden någon gång framställts i den ordning som den nuvarande lydelsen av författningsrummet anger. I sådant fall bör preskription inte inträda av den anledningen att betalningsskyldigheten inte fastställts inom 4 års-fristen.

Förordningen om sjömansskatt

17 § 2 mom. I enlighet med vad som föreslagits i det föregående bör sjömansskatt kunna tas ut genom införsel dels vid indrivning hos redare

av skattebelopp som denne innehållit men ej redovisat och dels vid indrivning hos sjöman av skatt som redare underlåtit att innehålla men för vilket denne ej är ansvarig. Däremot bör införsel inte kunna meddelas vid indrivning hos redare av ej innehållen sjömansskatt och ej heller för uttagande hos sjöman av skattebelopp som redare erlagt för sjömannen trots att skatteavdrag inte har verkställts. I dessa avseenden motsvarar förslaget om ändring i sjömansskatteförordningen vad som föreslagits beträffande införsel för UF:s skatter och avgifter.

I fråga om sjömansskatt kan uppkomma ett särskilt problem, om införsel meddelats för underhållsbidrag. Enligt 14 § nya InfL går sådan införsel före skatteavdrag. Det kan därför inträffa att införselbeloppet är så stort att efter avdrag härför det inte återstår så mycket av sjömannens lön som svarar mot sjömansskatten enligt gällande tabell. Sjömannen har möjlighet att i sådant fall begära jämkning av skatten enligt 12 § 1 mom. sjömansskatteförordningen. Har jämkning ej beviljats, bör emellertid sjömannen i nämnda fall ensam vara ansvarig för skatt som ej kunnat innehållas, och redaren således vara fri från betalningsskyldighet för motsvarande belopp. Det nämnda har föranlett förslag till viss ändring i momentets första stycke.

20 §. Enligt paragrafens första stycke kan skattekrav göras gällande inom fem år efter utgången av det år, under vilket skatteavdrag skolat verkställas. Samma preskriptionstid bör gälla för skattekrav mot sjöman, vilket blir fallet om den föreslagna ändringen genomförs.

Enligt nuvarande lydelse av paragrafens fjärde stycke kan kammarrättsens eller Kungl. Maj:ts utslag om redares ansvarighet alltid verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades. Även i fall då sjöman bestritt riktigheten av mot honom riktat revisionskrav och hans ansvarighet fastställts av högre instans finns behov av förlängd preskriptionstid. "Uppbördsår" förekommer inte i sjömansskatteförordningen och bör därför i paragrafen utbytas mot "år". Förslaget innefattar ändring i dessa båda hänseenden.

Övergångsbestämmelsen. Liksom var fallet när gällande lydelse av 20 § sista stycket infördes (SFS 1967: 636), bör förlängning av preskriptionstiden enligt den föreslagna lydelsen inte inträda i mål och ärende som avgjorts före ikraftträdandet, dvs. dessförinnan vunnit laga kraft eller prövats av Kungl. Maj:t.

Förordningen om trafikomläggningsskatt

Förslaget innebär att möjlighet öppnas att meddela bestämmelser om införsel för trafikomläggningsskatt i kungörelsen den 6 september 1963 (nr 484) om uppbörd av trafikomläggningsskatt m. m. Jag har i det föregående förordnat en liknande lösning i fråga om införsel för automobilskatt. I 8 § förordningen om automobilskatt finns emellertid redan f. n. en rätt för Koningen att meddela föreskrifter om bl. a. indrivning av sådan skatt.

Förordningen om mervärdeskatt

48 §. Förslaget har motiverats i det föregående och torde inte kräva någon ytterligare kommentar.

Övergångsbestämmelserna. Införsel bör som tidigare angetts kunna meddelas för uttagande av allmän varuskatt. Föreskrift härom bör meddelas i övergångsbestämmelserna till mervärdeskatteförordningen som ett komplement till däri intagna bestämmelser om avvecklingen av den allmänna varuskatten.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272),*

2) *förordning om ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt,*

3) *förordning om ändring i förordningen den 17 maj 1963 (nr 116) om trafikomläggningsskatt,*

4) *förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

Departementspromemorianas förslag
till
Förordning
om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 2 § 3 mom., 45 § 3 mom., 59 §, 60 § 2 och 4 mom., 68 § 6 mom. samt 75, 77 och 77 a §§ uppbördsförordningen¹ den 5 juni 1953 (nr 272) skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Förestagen lydelse)

2 §.

3 m o m. Kvarstående skatt skall, därest den slutliga skatten *delvis utgöres av* skogsvårdsavgift eller i 1 § omförmäld annuitet, *anses i första hand belöpa å* sådan avgift eller annuitet. Motsvarande skall gälla beträffande *ogulden* del av kvarstående skatt och av sådan tillkommande skatt, vari ingår avgift eller annuitet som nyss sagts.

3 m o m. Kvarstående skatt skall, därest *i* den slutliga skatten *ingår i* 1 § omförmäld annuitet eller skogsvårdsavgift, *i första hand avse* sådan annuitet eller avgift. *Ingår både annuitet och skogsvårdsavgift i kvarstående skatt, skall denna i första hand avse annuiteten.* Motsvarande skall gälla beträffande *obetald* del av kvarstående skatt och av sådan tillkommande skatt, vari ingår annuitet eller avgift som nyss sagts.

För visst — — — — — tillkommande skatten.

45 §.

3 m o m. Sker avdrag — — — — — preliminär skatt.
Motsvarande gäller efter ansökan av utmättningsman när lön tages i anspråk genom införsel.

Motsvarande gäller efter ansökan av utmättningsman när lön tages i anspråk genom införsel *eller utmätning.*

59 §.

Det åligger utmättningsman att enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar verkställa indrivning av skatt och restavgift *och därvid för- rätta utmätning eller bevilja införsel i den utsträckning det är medgivet.*

Det åligger utmättningsman att enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar verkställa indrivning av skatt och restavgift.

60 §.

2 m o m. Vid utmätning för skatt skola, med de förbehåll som i 3

2 m o m. Vid utmätning för skatt skola, med de förbehåll som i 3 mom.

¹ Omtryckt 1967:625.

(Nuvarande lydelse)

mom. sägs, lända till efterrättelse utsökningslagens föreskrifter om verkställighet av utmätning och vad därvid må undantagas, om utmätt egendoms försäljning, om fördelning av medel, som till följd av utmätning influtit, samt om klagan över utmätningensmans förfarande.

4 m o m. *Beträffande införsel för skatt skall iakttagas vad som är stadgat i 21 § lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta.*

(Föreslagen lydelse)

och 68 § 6 mom. sägs, lända till efterrättelse utsökningslagens föreskrifter om verkställighet av utmätning och vad därvid må undantagas, om utmätt egendoms försäljning, om fördelning av medel, som till följd av utmätning influtit, samt om klagan över utmätningensmans förfarande.

4 m o m. *Införsel enligt införelsen den får äga rum vid indrivning av restförd skatt och avgift som anges i 1 § första stycket samt därå belöpande restavgift, tilläggsavgift eller ränta.*

För skatt eller avgift som på grund av föreskrift i annan författning skall indrivnas i samma ordning som skatt enligt denna förordning får införsel beviljas endast om det är särskilt medgivet.

68 §.

6 m o m. Fordran på — — — — — kan lyftas.
Utan hinder — — — — — under taxeringsåret.

Från utmätning i enskilt mål skall undantagas ett belopp om trehundra kronor utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

Bestämmelserna i 65 § utsökningslagen äga icke tillämpning vid utmätning av fordran som avses i första stycket. I enskilt mål skall dock undantagas ett belopp om trehundra kronor utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

Utmätning i — — — — — för utmätningen.

75 §.

Underlåter arbetsgivare — — — — — nämnda fall.

Sedan beslut fattats enligt första stycket må krav på erläggande av skattebeloppet riktas mot såväl arbetsgivaren som arbetstagaren. Vistas arbetstagaren på känd ort inom riket, må arbetsgivaren krävas endast om det kan antagas att arbetstagaren underrättats om sin skyldighet att erlægga skattebeloppet.

Sedan beslut fattats enligt första stycket må krav på erläggande av skattebeloppet riktas mot såväl arbetsgivaren som arbetstagaren. Vistas arbetstagaren på känd ort inom riket, må arbetsgivaren krävas endast om det kan antagas att arbetstagaren underrättats om sin skyldighet att erlægga skattebeloppet. *Be-*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Efterkommer arbetsgivaren — — — — — må beviljas.
 Arbetsgivare eller — — — — — erläggga restavgift.
 Därest arbetsgivare — — — — — motsvarande tillämpning.
 Har arbetstagares — — — — — å indrivningskvittot.

*loppet må indrivas hos arbetstagaren
 i samma ordning som restförd skatt.*

77 §.

Har arbetsgivare verkställt skatteavdrag men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, må beloppet *uttagas* hos arbetsgivaren i samma ordning som *stadgats i fråga om indrivning av skatt.*

Har arbetsgivare verkställt skatteavdrag men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, må beloppet *indrivas* hos arbetsgivaren i samma ordning som *restförd skatt.*

Arbetstagaren är — — — — — motsvarande skattebelopp.

77 a §.

Har den — — — — — skäl föreligga.

Talan om — — — — — allmän domstol.

Yrkande om åläggande av betalningsskyldighet för skattebelopp som nu sagts må icke framställas och ej heller åtgärder för indrivning av beloppet vidtagas sedan arbetsgivarens ansvarighet för samma skattebelopp bortfallit på grund av bestämmelserna i 71 §. Utan hinder härav må dom, varigenom sådan betalningsskyldighet ålagts, verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår, då domen vunnit laga kraft.

Yrkande om åläggande av betalningsskyldighet för skattebelopp som nu sagts må icke framställas och ej heller åtgärder för indrivning av beloppet vidtagas sedan arbetsgivarens ansvarighet för samma skattebelopp bortfallit på grund av bestämmelserna i 71 §. Utan hinder härav må dom, varigenom sådan betalningsskyldighet ålagts, verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår, då domen vunnit laga kraft. *Skattebeloppet må indrivas hos den som blivit ålagd betalningsskyldighet i samma ordning som restförd skatt.*

Den som — — — — — för arbetstagare.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

Har beslut om införsel för skatt eller allmän avgift, som ej får uttagas genom införsel enligt denna förordning, meddelats före ikraftträdandet, skall beslutet även därefter tillämpas i enlighet med äldre lag, till dess utmätningsmannen på begäran av gäldenären eller eljest förordnar att beslutet skall hävas.

Innehållsförteckning

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2
Inledning	13
Departementspromemorian och remissyttrandena	14
Införsel för skatter och allmänna avgifter	14
Gällande bestämmelser m. m.	14
Den nya införsellagen	17
Vissa synpunkter av lagberedningen m. m.	18
Departementspromemorian	20
Allmänna synpunkter	20
Förslaget	22
Remissyttrandena	26
Minskning av skatteavdrag	32
Gällande bestämmelser	32
De nya bestämmelserna om utmätning av lön	33
Uppbördsutredningens överväganden	34
Departementspromemorian	35
Remissyttrandena	35
Förbehållsbelopp vid utmätning av överskjutande preliminär skatt ..	35
Gällande bestämmelser	35
De nya bestämmelserna om förbehållsbelopp vid utmätning	35
Departementspromemorian	36
Remissyttrandena	36
Förslaget till författningstext	36
Departementspromemorian	36
Remissyttrandena	38
Departementschefen	39
Allmänna synpunkter	39
Frågornas bakgrund	39
Införsel	39
Minskning av skatteavdrag	43
Förbehållsbelopp vid utmätning av överskjutande preliminär skatt	44
Övriga frågor	45
Specialmotivering	46
Uppbördsförordningen	46
Förordningen om sjömansskatt	53
Förordningen om trafikomläggningsskatt	54
Förordningen om mervärdeskatt	55
Hemställan	55
Bilaga	56